

DZIENNIK ZARZĄDZEŃ I ROZKAZÓW
KOMENDY GŁÓWNEJ STRAŻY POŻARNYCH

WARSZAWA, dnia 2 lutego 1977 r. **Nr 1**

TREŚĆ:

Str.

ZARZĄDZENIA MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

Poz.:

1 — z dnia 3 grudnia 1976 r. w sprawie zwrotu równowartości pomocy materialnej, kosztów utrzymania i umundurowania, otrzymanych w czasie nauki w szkołach pożarniczych (Monitor Polski Nr 44, poz. 218) . . . 1

2 — z dnia 6 grudnia 1976 r. w sprawie postępowania dyscyplinarnego przeciwko funkcjonariuszom pożarnictwa (Monitor Polski Nr 44, poz. 219) . . . 2

ZARZĄDZENIE MINISTRA KOMUNIKACJI:

3 — nr 3 z dnia 5 stycznia 1976 r. w sprawie zabezpieczenia przeciwpożarowego obiektów mostowych . . . 5

ZARZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO:

4 — z dnia 29 lipca 1976 r. w sprawie stosowania urządzeń gaśniczych, zraszaczowych oraz sygnalizacji alarmowo-pożarowej w bazach paliw płynnych Centrali Produktów Naftowych CPN . 7

ZARZĄDZENIE KOMENDANTA GŁÓWNEGO STRAŻY POŻARNYCH

5 — nr 1 z dnia 20 stycznia 1977 r. zmieniające regulamin organizacyjny Komendy Głównej Straży Pożarnych . . . 15

WYTYCZNE KOMENDANTA GŁÓWNEGO STRAŻY POŻARNYCH

6 — nr 9 z dnia 15 grudnia 1976 r. w sprawie niektórych zasad dotyczących mianowania, przenoszenia i zwalniania ze służby funkcjonariuszy pożarnictwa . . . 15

7 — nr 10 z dnia 31 grudnia 1976 r. w sprawie zasad i trybu sporządzania planów ewakuacji ludzi z obiektów zagrożonych pożarem . . . 17

WYJAŚNIENIA KOMENDANTA GŁÓWNEGO STRAŻY POŻARNYCH:

8 — z dnia 30 października 1976 r. w sprawie niektórych kwestii dotyczących pełnienia służby w zakresie operacyjno-technicznym . . . 23

9 — z dnia 9 listopada 1976 r. w sprawie nagród jubileuszowych . . . 23

10 — z dnia 31 stycznia 1977 r. w sprawie niektórych kwestii dotyczących umundurowania dla funkcjonariuszy pożarnictwa . . . 23

1.

ZARZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 3 grudnia 1976 r.

w sprawie zwrotu równowartości pomocy materialnej, kosztów utrzymania i umundurowania, otrzymanych w czasie nauki w szkołach pożarniczych

(Monitor Polski Nr 44, poz. 218)

Na podstawie art. 35, ust. 2 dekretu z dnia 27 grudnia 1974 r. o służbie funkcjonariuszy pożarnictwa (Dz. U. z 1974 r. Nr 50, poz. 321 i z 1975 r. Nr 20, poz. 106) zarządza się co następuje:

§ 1. 1. Funkcjonariusze pożarnictwa oraz kandydaci na funkcjonariuszy pożarnictwa w wypadkach określonych w art. 35 i 45 dekretu z dnia 27 grudnia 1974 r. o służbie funkcjonariuszy pożarnictwa zwracają:

1) równowartość pomocy materialnej otrzymanej w formie świadczeń pieniężnych, a ponadto
2) koszty utrzymania i umundurowania za każdy rok nauki w Wyższej Oficerskiej Szkole Pożarniczej w w wysokości 18 000 zł, a w szkole chorążych pożarnictwa — w wysokości 13 000 zł.

2. Jeżeli funkcjonariusz pożarnictwa pełnił służbę tylko przez część okresu ustalonego w art. 35 ust. 1

dekretu z dnia 27 grudnia 1974 r. o służbie funkcjonariuszy pożarnictwa — kwoty określone na podstawie ust. 1 podlegają zwrotowi w wysokości proporcjonalnej do nie przepracowanego okresu.

§ 2. 1. Obowiązkowi zwrotu kwot określonych na podstawie § 1, ust. 1 nie podlegają:

1) funkcjonariusze pożarnictwa zwolnieni ze służby w razie:
   a) trwałej niezdolności do służby, stwierdzonej orzeczeniem lekarskim,
   b) nieprzydatności do służby, stwierdzonej w okresie pierwszego roku służby,
   c) niezdolności do pracy wskutek choroby, a także w razie usprawiedliwionej nieobecności w pracy z innych przyczyn — po upływie okresów przewidzianych w art. 53 Kodeksu pracy,
   d) likwidacji jednostki ochrony przeciwpożarowej,
2) kandydaci na funkcjonariuszy pożarnictwa zwolnieni ze szkoły pożarniczej w razie:
   a) skreślenia z listy słuchaczy z powodu niezawinionych niedostatecznych postępów w nauce,
   b) stwierdzenia złego stanu zdrowia.

2. Komendant Główny Straży Pożarnych może zwolnić funkcjonariusza pożarnictwa lub kandydata na funkcjonariusza pożarnictwa od obowiązku zwrotu kwot określonych na podstawie § 1, ust. 1, jeżeli jest to uzasadnione wyjątkowo ważnymi okolicznościami.

§ 3. 1. Obowiązek, warunki i termin zwrotu kwot określonych na podstawie § 1, ust. 1 ustala i sporządza szczegółowy wykaz należności:

1) przełożony uprawniony do mianowania na stanowisko służbowe — gdy obowiązek ten dotyczy funkcjonariusza pożarnictwa,
2) komendant szkoły pożarniczej — gdy obowiązek ten dotyczy kandydata na funkcjonariusza pożarnictwa.

2. Pismo zawierające ustalenia, o których mowa w ust. 1, doręcza się funkcjonariuszowi pożarnictwa lub kandydatowi na funkcjonariusza pożarnictwa z pouczeniem, że może on w terminie 7 dni od dnia doręczenia pisma zgłosić zastrzeżenia do tych ustaleń.

§ 4. W razie niedotrzymania warunków lub terminu spłaty kwot określonych na podstawie § 1, ust. 1 podlegają one ściągnięciu w trybie i na zasadach przewidzianych w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

§ 5. Kwoty uiszczonych należności wpływają na dochody budżetowe.

§ 6. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Spraw Wewnętrznych
S. Kowalczyk

2.

ZARZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 6 grudnia 1976 r.

w sprawie postępowania dyscyplinarnego przeciwko funkcjonariuszom pożarnictwa

(Monitor Polski Nr 44, poz. 219)

Na podstawie art. 27, ust. 5 dekretu z dnia 27 grudnia 1974 r. o służbie funkcjonariuszy pożarnictwa (Dz. U. z 1974 r. Nr 50, poz. 321 i z 1975 r. Nr 20, poz. 106) zazarządza się, co następuje:

Rozdział I

Organizacja, skład i sposób powoływania komisji dyscyplinarnych

§ 1. Do orzekania w sprawach przewinień dyscyplinarnych funkcjonariuszy pożarnictwa właściwe są:

1) komisje dyscyplinarne dla funkcjonariuszy pożarnictwa przy terenowych organach administracji państwowej stopnia wojewódzkiego, zwane dalej „komisjami dyscyplinarnymi",
2) Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna dla funkcjonariuszy pożarnictwa przy Komendancie Głównym Straży Pożarnych, zwana dalej „Odwoławczą Komisją Dyscyplinarną".

§ 2. 1. Komisje dyscyplinarne rozpatrują w pierwszej instancji sprawy dyscyplinarne funkcjonariuszy pożarnictwa pełniących służbę na terenie objętym właściwością tych komisji.

2. Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna rozpatruje zażalenia na postanowienia wydane w sprawach dyscyplinarnych oraz odwołania od orzeczeń wydanych w pierwszej instancji.

§ 3. Komisje dyscyplinarne są powoływane przez terenowy organ administracji państwowej stopnia wojewódzkiego.

§ 4. Komisja dyscyplinarna składa się z przewodniczącego, zastępcy i 6 do 10 członków.

§ 5. 1. Przewodniczącego, zastępcę i członków komisji dyscyplinarnej powołuje się na wniosek właściwych komendantów wojewódzkich straży pożarnych spośród funkcjonariuszy pożarnictwa.

2. Przewodniczącego, zastępcę i 8 do 10 członków Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej powołuje Komendant Główny Straży Pożarnych. W skład Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej wchodzi ponadto przedstawiciel Zarządu Głównego Związku Zawodowego Pracowników Państwowych i Społecznych.

§ 6. Kadencja komisji dyscyplinarnej i Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej trwa 4 lata.

§ 7. Przewodniczący, ich zastępcy oraz pozostali członkowie komisji dyscyplinarnej mogą być w uzasadnionych wypadkach odwoływani przed upływem kadencji w trybie, w jakim zostali powołani.

§ 8. Członek komisji dyscyplinarnej lub Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej nie może pełnić swych obowiązków, jeżeli przeciwko niemu toczy się postę-

powanie karne lub postępowanie dyscyplinarne, a gdy postępowanie to zakończy się ukaraniem, traci mandat członka komisji.

§ 9. Komisje dyscyplinarne i Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna rozpatrują sprawy w składzie 3 członków wyznaczonych przez przewodniczącego komisji. Przewodniczącym składu orzekającego jest przewodniczący komisji lub jego zastępca.

§ 10. 1. Sprawy dyscyplinarne oficerów i chorążych powinny być rozpatrywane przez skład orzekający złożony z oficerów pożarnictwa.

2. Do składu orzekającego, o którym mowa w ust. 1, może być powołany przedstawiciel Zarządu Głównego Związku Zawodowego Pracowników Państwowych i Społecznych.

Rozdział 2

Wszczęcie postępowania dyscyplinarnego

§ 11. 1. Przełożony funkcjonariusza pożarnictwa, w razie powzięcia wiadomości o popełnieniu przewinienia, poleca przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego w celu ustalenia znamion i okoliczności przewinienia. W toku postępowania wyjaśniającego należy umożliwić obwinionemu złożenie wyjaśnień.

2. W zależności od wyników postępowania wyjaśniającego przełożony pozostawia sprawę bez dalszego biegu, nakłada karę porządkową albo kieruje sprawę do właściwej komisji dyscyplinarnej z wnioskiem o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego.

§ 12. Nie wszczyna się postępowania, a wszczęte umarza, gdy zachodzi okoliczność wyłączająca postępowanie, a w szczególności gdy:
1) czynu nie popełniono albo popełniony czyn nie zawiera znamion przewinienia,
2) obwiniony nie podlega orzecznictwu komisji dyscyplinarnej,
3) obwiniony zmarł,
4) nastąpiło przedawnienie,
5) czyn jest przewinieniem małej wagi.

§ 13. Wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego powinien zawierać:
1) imię i nazwisko, stanowisko służbowe oraz miejsce pełnienia służby i zamieszkania obwinionego,
2) dokładne określenie zarzucanego przewinienia ze wskazaniem czasu i miejsca jego popełnienia,
3) uzasadnienie oparte na wynikach postępowania wyjaśniającego,
4) wykaz zawierający imiona, nazwiska, adresy oraz miejsca zatrudnienia świadków, którzy mają być wezwani na rozprawę dyscyplinarną,
5) wykaz innych dowodów.

§ 14. 1. Przewodniczący komisji dyscyplinarnej rozpatruje wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego w ciągu 14 dni od dnia jego złożenia i wydaje postanowienie o wszczęciu lub o odmowie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego.

2. Jeżeli zebrane w toku postępowania wyjaśniającego dowody budzą wątpliwości lub zawierają luki, przewodniczący komisji dyscyplinarnej zarządza uzupełnienie zebranych materiałów, wyznaczając do tej czynności jednego z członków komisji.

3. Postanowienie o wszczęciu lub o odmowie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego doręcza się w ciągu 7 dni od dnia jego wydania obwinionemu oraz przełożonemu, który skierował sprawę do komisji dyscyplinarnej.

4. Na postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego przysługuje przełożonemu, który skierował sprawę do komisji dyscyplinarnej, zażalenie do Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej. Orzeczenie Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej wydane w wyniku zażalenia jest ostateczne.

§ 15. Jeżeli przeciwko obwinionemu wszczęto postępowanie karne o ten sam czyn, który jest przedmiotem postępowania dyscyplinarnego, postępowanie dyscyplinarne można zawiesić do czasu prawomocnego zakończenia postępowania karnego.

§ 16. Jeżeli zachodzi długotrwała przeszkoda uniemożliwiająca prowadzenie postępowania, a w szczególności nie można ustalić miejsca zamieszkania obwinionego albo nie może on brać udziału w postępowaniu z powodu dłuższej choroby, lub innej uzasadnionej przyczyny — postępowanie zawiesza się na czas trwania przeszkody.

§ 17. Po wszczęciu postępowania dyscyplinarnego należy obwinionego zaznajomić z materiałami postępowania wyjaśniającego i pouczyć go o przysługującym mu prawie składania wniosków o uzupełnienie postępowania wyjaśniającego.

§ 18. 1. Obwiniony może w toku postępowania dyscyplinarnego przybrać sobie obrońcę spośród funkcjonariuszy pożarnictwa. Obrońcą nie może być funkcjonariusz pożarnictwa karany dyscyplinarnie.

2. Przewodniczący składu orzekającego wyznaczy na wniosek obwinionego obrońcę z urzędu spośród funkcjonariuszy pożarnictwa. Wyznaczenie obrońcy powinno nastąpić nie później niż na 7 dni przed terminem rozprawy.

3. Obwiniony i jego obrońca mogą przeglądać akta sprawy oraz sporządzać wypisy i notatki.

§ 19. Po wydaniu postanowienia o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego przewodniczący komisji lub jego zastępca wyznacza skład orzekający.

Rozdział 3

Postępowanie dyscyplinarne w I instancji

§ 20. W skład kompletu orzekającego komisji dyscyplinarnej nie mogą wchodzić funkcjonariusze pożarnictwa, którzy:
1) są świadkami w tej samej sprawie,
2) byli lub pozostają z obwinionym w sporze sądowym,
3) są powinowatymi lub krewnymi w linii prostej,
4) są z jakichkolwiek względów zależni od obwinionego.

§ 21. Przewodniczący składu orzekającego wyznacza rozprawę, jej miejsce i termin, wzywając na piśmie obwinionego, jego obrońcę, przełożonego, który skierował sprawę do komisji dyscyplinarnej, lub jego przedstawiciela oraz w razie potrzeby świadków i biegłych.

§ 22. Wezwania na rozprawę należy doręczyć osobom, o których mowa w § 21, co najmniej na 7 dni przed wyznaczonym terminem rozprawy. W razie niezachowania tego terminu rozprawa ulega odroczeniu na wniosek obwinionego lub jego obrońcy.

§ 23. Rozprawa jest jawna tylko dla funkcjonariuszy pożarnictwa. Przewodniczący może zezwolić innym osobom na obecność na rozprawie.

§ 24. W uzasadnionych wypadkach przewodniczący składu orzekającego może uchylić lub ograniczyć jawność rozprawy albo jej części.

§ 25. Nie usprawiedliwione niestawiennictwo na rozprawę obwinionego nie stanowi przeszkody do rozpoznania sprawy.

§ 26. 1. W razie uznania niestawiennictwa obwinionego za usprawiedliwione skład orzekający odracza rozprawę, ustalając nowy jej termin.

2. Odroczenie rozprawy i ustalenie nowego jej terminu następuje również w razie usprawiedliwionego niestawiennictwa obrońcy obwinionego lub świadków.

3. W razie nie usprawiedliwionego niestawiennictwa obrońcy i świadków skład orzekający może odroczyć rozprawę.

§ 27. Jeżeli okaże się, że zachodzą istotne braki w materiale zebranym w czasie postępowania wyjaśniającego, a uzupełnienie ich na rozprawie powodowałoby znaczne trudności, skład orzekający wydaje postanowienie o uzupełnieniu tego postępowania, wskazując, w jakim kierunku powinno być ono uzupełnione.

§ 28. Na rozprawie obwiniony, jego obrońca oraz przełożony mogą składać wyjaśnienia, wnioski i przedstawiać dowody.

§ 29. Po zakończeniu postępowania dowodowego przewodniczący składu orzekającego udziela głosu przełożonemu, który skierował sprawę do komisji dyscyplinarnej, obrońcy i obwinionemu.

§ 30. Z przebiegu rozprawy sporządza się protokół, który podpisują przewodniczący i protokolant.

§ 31. Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego i wysłuchaniu osób, o których mowa w § 29, skład orzekający przystępuje niezwłocznie do narady nad orzeczeniem. Narada jest tajna i oprócz członków składu orzekającego na naradzie może być obecny tylko protokolant.

§ 32. Skład orzekający wydaje orzeczenie:
1) o ukaraniu, nakładając jedną z kar dyscyplinarnych, lub
2) o uniewinnieniu albo
3) o umorzeniu, jeżeli zachodzą przesłanki wymienione w § 12.

§ 33. Skład orzekający wymierza karę według swego uznania, biorąc pod uwagę stopień winy, szkodliwość społeczną i skutki czynu, postawę moralną i obywatelską, a także zachowanie się obwinionego przed popełnieniem przewinienia i po jego popełnieniu.

§ 34. Postanowienia i orzeczenia składu orzekającego zapadają zwykłą większością głosów. Jeżeli przy głosowaniu zdania członków składu orzekającego tak się podzielą, że żadna z proponowanych kar nie uzyska większości głosów, zdanie najmniej przychylne dla obwinionego przyłącza się do zdania najbardziej doń zbliżonego.

§ 35. 1. Orzeczenie dyscyplinarne powinno być sporządzone na piśmie i zawierać:
1) nazwę komisji oraz datę rozpoznania sprawy i wydania orzeczenia,
2) imiona i nazwiska członków składu orzekającego i protokolanta,
3) imię i nazwisko, adres, stanowisko służbowe oraz miejsce pełnienia służby obwinionego,
4) dokładne określenie czynu zarzucanego obwinionemu,
5) sentencję orzeczenia (rozstrzygnięcia co do winy i kary),
6) uzasadnienie,
7) pouczenie o trybie i terminie wniesienia odwołania.

2. Orzeczenie wraz z uzasadnieniem podpisują wszyscy członkowie składu orzekającego.

§ 36. 1. Orzeczenie powinno być ogłoszone bezpośrednio po naradzie.

2. W uzasadnionych wypadkach ogłoszenie orzeczenia może być odroczone, jednakże najwyżej na 7 dni, przy czym dzień i godzina ogłoszenia powinny być podane na rozprawie.

§ 37. Orzeczenie komisji dyscyplinarnej doręcza się za pokwitowaniem przełożonemu, który skierował sprawę do komisji dyscyplinarnej, obwinionemu i jego obrońcy.

Rozdział 4

Postępowanie odwoławcze

§ 38. 1. Od orzeczenia komisji dyscyplinarnej przysługuje obwinionemu, obrońcy oraz przełożonemu, który skierował sprawę do komisji dyscyplinarnej, prawo wniesienia odwołania.

2. Odwołanie wnosi się do Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej za pośrednictwem komisji dyscyplinarnej, która wydała orzeczenie, w ciągu 14 dni od daty doręczenia orzeczenia.

§ 39. Odwołanie może być cofnięte najpóźniej przed rozpoczęciem rozprawy odwoławczej. Cofnięcie odwołania pociąga za sobą uprawomocnienie się orzeczenia komisji dyscyplinarnej pierwszej instancji.

§ 40. Przewodniczący Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej wydaje postanowienie o odmowie przyjęcia odwołania, jeżeli zostało ono wniesione po terminie lub przez osobę nieuprawnioną.

§ 41. 1. Przewodniczący Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej może przywrócić uchybiony termin na wniosek uprawnionego, który uprawdopodobni, że uchybienie terminu nastąpiło wskutek przeszkody przez niego niezawinionej.

2. Wniosek o przywrócenie terminu uprawniony powinien złożyć wraz z odwołaniem za pośrednictwem komisji dyscyplinarnej, która wydała orzeczenie, w terminie 14 dni od dnia ustania przeszkody.

3. Na postanowienie o odmowie przywrócenia terminu przysługuje obwinionemu zażalenie.

§ 42. W razie przyjęcia odwołania rozprawa przed Odwoławczą Komisją Dyscyplinarną powinna się odbyć w terminie do 30 dni od dnia otrzymania odwołania.

§ 43. Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna po przeprowadzeniu rozprawy:
1) utrzymuje w mocy zaskarżone orzeczenie,
2) zmienia orzeczenie w części dotyczącej kary,
3) uchyla orzeczenie w całości lub w części, wydając nowe orzeczenie albo zwracając sprawę komisji dyscyplinarnej I instancji do ponownego rozpoznania w innym składzie.

§ 44. Orzeczenie Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej oraz orzeczenie komisji dyscyplinarnej, od którego nie wniesiono odwołania, są prawomocne.

§ 45. Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna może orzec karę surowszą, gdy odwołanie zostało wniesione na niekorzyść obwinionego.

§ 46. 1. W postępowaniu odwoławczym stosuje się przepisy normujące postępowanie przed komisjami dyscyplinarnymi.

2. Zażalenia na postanowienia rozpatrywane są przez Odwoławczą Komisję Dyscyplinarną poza rozprawą.

Rozdział 5

Wznowienie postępowania

§ 47. Wznowienie postępowania dyscyplinarnego zakończonego prawomocnym orzeczeniem może nastąpić, gdy się okaże, że orzeczenie wydane zostało na skutek fałszywego zeznania świadka, sfałszowania dokumentu lub gdy wyjdą na jaw nowe fakty lub dowody, które mogłyby mieć istotny wpływ na treść orzeczenia.

§ 48. Wniosek o wznowienie postępowania dyscyplinarnego może złożyć: obwiniony, przełożony ukaranego, obrońca, a po śmierci ukaranego jego małżonek, krewny w linii prostej lub rodzeństwo.

§ 49. Wniosek o wznowienie postępowania dyscyplinarnego należy wnieść w ciągu 30 dni od dnia, w którym osoby wymienione w § 48 dowiedziały się o przyczynie uzasadniającej wznowienie.

§ 50. 1. O wznowieniu postępowania orzeka na posiedzeniu niejawnym komisja dyscyplinarna, która wydała orzeczenie kończące postępowanie; przed wydaniem postanowienia komisja dyscyplinarna może zarządzić sprawdzenie okoliczności powołanych we wniosku.

2. Postanowienie w sprawie wznowienia postępowania dyscyplinarnego doręcza się wraz z uzasadnieniem ukaranemu i jego przełożonemu, a jeżeli wniosek o wznowienie postępowania złożyła inna osoba uprawniona — także tej osobie.

§ 51. Na postanowienie o odmowie wznowienia postępowania przysługuje w terminie 14 dni od dnia doręczenia postanowienia zażalenie do Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej, chyba że o odmowie wznowienia orzekła ta Komisja.

§ 52. W orzeczeniu wydanym w postępowaniu wznowionym na korzyść ukaranego nie może być wymierzona kara surowsza od tej, która była wymierzona w uchylonym orzeczeniu.

Rozdział 6

Wykonanie orzeczeń

§ 53. 1. Prawomocne orzeczenie o ukaraniu podlega niezwłocznemu wykonaniu.

2. Odpis prawomocnego orzeczenia o ukaraniu dołącza się do akt osobowych funkcjonariusza pożarnictwa.

3. Czynności zmierzające do wykonania orzeczenia podejmuje przełożony ukaranego.

Rozdział 7

Przepisy końcowe

§ 54. 1. W sprawach nie uregulowanych zarządzeniem mają odpowiednie zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

2. Obsługę biurową komisji dyscyplinarnych zapewnia urząd właściwego terenowego organu administracji państwowej, przy którym działa komisja.

3. Obsługę biurową Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej zapewnia Komenda Główna Straży Pożarnych.

§ 55. 1. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne toczyło się poza stałym miejscem służby obwinionego, który został uniewinniony, przysługuje mu zwrot kosztów na zasadach przewidzianych dla podróży służbowych.

2. Koszty postępowania dyscyplinarnego ponosi Skarb Państwa.

§ 56. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Spraw Wewnętrznych
S. Kowalczyk

3.

ZARZĄDZENIE NR 3 MINISTRA KOMUNIKACJI

z dnia 5 stycznia 1976 r.

w sprawie zabezpieczenia przeciwpożarowego obiektów mostowych

Na podstawie art. 6, ust. 2 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. nr 20, poz. 106) zarządza się, co następuje:

§ 1. Zatwierdza się „Instrukcję o zabezpieczeniu przeciwpożarowym obiektów mostowych", stanowiącą załącznik do zarządzenia.

§ 2. 1. Instrukcja, o której mowa w [illegible] wiązuje przy projektowaniu oraz utrzymani[illegible] mostowych.

2. W stosunku do istniejących obiektów mostowych trwałych należy dążyć, w granicach ekonomicznie uzasadnionych, do zastosowania ustaleń określonych w instrukcji, o ile warunki techniczne i terenowe na to pozwalają.

3. W stosunku do istniejących obiektów mostowych tymczasowych powinny być zastosowane wszystkie ustalenia zawarte w instrukcji.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

W porozumieniu:
Minister Administracji
Gospodarki Terenowej
i Ochrony Środowiska
T. Bejm

Minister Komunikacji
wz. J. Kamiński

Załącznik do zarządzenia Ministra Komunikacji z dnia 3 stycznia 1976 r.

INSTRUKCJA

o zabezpieczeniu przeciwpożarowym obiektów mostowych

I. Postanowienia ogólne

1. Instrukcja określa wymagania w zakresie zabezpieczenia przeciwpożarowego, jakie należy uwzględniać przy projektowaniu i utrzymaniu obiektów mostowych.

2. Instrukcja dotyczy obiektów mostowych, kolejowych i drogowych.

II. Zabezpieczenia obiektów mostowych trwałych (wykonanych z materiałów niepalnych)

3. Pomosty robocze stałe i ruchome dla konserwacji przeprowadzanych przez obiekty mostowe rurociągów gazowych, cieczy palnych, kabli energetycznych itp. oraz konstrukcji mostu należy wykonywać z materiałów niepalnych.
W przypadku jednak konieczności zastosowania pomostów drewnianych należy je zabezpieczyć powłokami i preparatami zmniejszającymi palność i zabezpieczenie to ponawiać w okresach podanych przez wytwórcę zastosowanego środka ogniochronnego. Wejścia na te pomosty muszą być trwale zabezpieczone przed dostępem osób niepowołanych.

4. Drewniane pomosty jezdni obiektów mostowych kolejowych między szynami lub odbojnicami należy dodatkowo zabezpieczyć przez pokrycie blachą, zasypanie żwirem, grysem lub tłuczniem warstwą grubości minimum 7 cm.

5. Instalowanie pod ustrojem nośnym obiektów mostowych i w obiektach mostowych rozdzielni i stacji energetycznych, transformatorów oraz pompowni cieczy i gazów palnych jest zabronione. Instalowanie pod ustrojem nośnym obiektów mostowych i w obiektach mostowych innych urządzeń obcych wymaga uzgodnienia z jednostkami zarządzającymi obiektem.
Jednostki zarządzające obiektem mostowym mogą odmówić zgody na ułożenie urządzeń obcych, gdy zachodzi możliwość zagrożenia pożarowego obiektu.

6. Użytkownik urządzeń obcych zainstalowanych pod ustrojem nośnym obiektu mostowego lub w obiekcie mostowym zobowiązany jest każdorazowo powiadamiać jednostkę zarządzającą obiektem o potrzebie dojścia do tych urządzeń.

7. Izolacje przeprowadzanych przez obiekty mostowe rurociągów i przewodów należy wykonywać z materiałów niepalnych. Kable pokrywane powinny być farbami ogniochronnymi.

8. Kable energetyczne nie mogą być przeprowadzane w obiektach mostowych w tych samych kanałach i w tych samych przedziałach między dźwigarami co rurociągi z gazem i cieczami palnymi.

9. Zawory odcinające dopływ gazu lub cieczy palnych, a przy kablach energetycznych urządzenia do wyłączania napięcia należy instalować z obu stron obiektu mostowego w odległości nie mniejszej niż 25 m od przyczółka.

10. Włazy do kanałów i tuneli instalacyjnych należy przewidywać w obiektach mostowych o długości ponad 100 m w ilości 1 właz na przęsło i przy zachowaniu odległości nie mniejszej niż 50 m między włazami. Powinny one być dostosowane do wprowadzenia sprzętu i środków gaśniczych. Szerokość (średnica) włazów i sposób ich oznakowania powinny być każdorazowo uzgadniane z właściwą komendą straży pożarnych.

11. Wykonywanie prac remontowych i konserwacyjnych z zastosowaniem otwartego ognia lub cieczy palnych musi być poprzedzone uzyskaniem przez wykonawcę robót od zarządzającego obiektem warunków wykonywania tych prac, uwzględniających znajdujące się w obiekcie urządzenia obce.

12. Pod przęsłami trwałych obiektów mostowych, w części nadlądowej, nie wolno lokalizować budynków zaliczonych do I i II kategorii niebezpieczeństwa pożarowego, a przy innych kategoriach obciążenie ogniowe nie może przekraczać 25 kg/m^2 drewna, a sam budynek musi być wykonany z materiałów niepalnych i nie może być ustawiony w odległości mniejszej niż 6 m od obiektu mostowego. Wyżej wymienione przestrzenie mogą być wykorzystane na garażowanie samochodów osobowych, jednak tylko przy obiektach mostowych drogowych wysokości do spodu ustroju nośnego betonowego 3,0 m. Inne wykorzystanie przestrzeni pod przęsłami trwałych obiektów mostowych może być dopuszczone w uzgodnieniu z jednostkami zarządzającymi tymi obiektami oraz właściwą komendą straży pożarnych, przy zapewnieniu swobodnych dojazdów i dróg ewakuacyjnych.

III. Zabezpieczenie obiektów mostowych tymczasowych (wykonanych w całości lub częściowo z materiałów palnych)

13. Obiekty mostowe tymczasowe o długości powyżej 50 m powinny być wyposażone w następujący sprzęt i materiały do ochrony przed pożarem:
1) jedna beczka z wodą pojemności 200 l,
2) jedna skrzynia z suchym piaskiem pojemności najmniej 0,25 m^3.
Przy dłuższych obiektach beczki z wodą i skrzynie z piaskiem powinny być ustawiane w odstępach nie większych niż 100 m.

14. Na wszystkich obiektach mostowych tymczasowych bez względu na ich długość powinny się znajdować przy przyczółkach pryzmy piasku w ilości około 0,5 m^3.

15. Urządzenia obce, jak rurociągi gazowe i cieczy palnych, oraz kable energetyczne nie mogą być przeprowadzane przez obiekty mostowe tymczasowe.

16. Pod przęsłami tymczasowych obiektów mostowych zabrania się lokalizowania jakichkolwiek zabudowań i składowisk materiałów.

17. Pod ustrojem nośnym wiaduktów tymczasowych nad czynnymi torami kolejowymi należy instalować

oddymnice z blachy grubości co najmniej 2 mm, lub z innych materiałów niepalnych.

18. Palenie tytoniu, lamp z płomieniem otwartym, sztucznych ogni itp. na obiektach mostowych tymczasowych jest zabronione.

19. Rozniecanie ognisk w odległości mniejszej niż 100 m od obiektów mostowych tymczasowych jest zabronione. Nie dotyczy to rozniecania ognisk przez służby mostowe w okresie wykonywania prac remontowych. W tych przypadkach małe ogniska mogą być rozniecane w odległości nie mniejszej niż 5 m od obiektu mostowego, jednak tylko od strony zawietrznej.

20. Przed obiektami mostowymi tymczasowymi powinny być umieszczone tablice informujące o zakazie palenia tytoniu na moście i palenia ognisk w odległości do 100 m od mostu.

IV. **Postanowienia końcowe**

21. Przejeżdżanie przez obiekty mostowe pojazdami lub maszynami z nie zamkniętymi paleniskami jest zabronione.

22. Pod przęsłami wszystkich obiektów mostowych, na pomostach roboczych i w pomieszczeniach znajdujących się w elementach konstrukcyjnych tych obiektów nie wolno magazynować materiałów palnych, w tym cieczy palnych.

23. Przy każdym moście teren powinien być oczyszczony z suchych traw i krzewów na obszarze pod mostem oraz 30 m w dół i górę rzeki.

24. Na skarpach nasypu lub wykopu wysokości powyżej 2 m przy przyczółkach obiektów mostowych długości powyżej 10 m powinny być wykonane schody dla umożliwienia dogodnego zejścia lub wejścia na obiekt mostowy.

25. Przed wszystkimi kolejowymi obiektami mostowymi tymczasowymi oraz kolejowymi obiektami mostowymi trwałymi z torem na mostownicach lub pomostem drewnianym o długości ponad 10 m w odległości 100 m powinny być ustawione wskaźniki W 12.

26. Przy nowo budowanych, w całości lub częściowo z materiałów palnych, mostach o długości powyżej 50 m należy przewidywać wykonanie punktów czerpania wody i dojazdów dla samochodów straży pożarnych.

27. Przy przeglądach obiektów mostowych służby mostowe są obowiązane każdorazowo sprawdzać stan zabezpieczenia przeciwpożarowego i powodować usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

4.

ZARZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

z dnia 29 lipca 1976 r.

w sprawie stosowania urządzeń gaśniczych, zraszaczowych oraz sygnalizacji alarmowo-pożarowej w bazach paliw płynnych Centrali Produktów Naftowych CPN

Na podstawie art. 6, ust. 1 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. Nr 20, poz. 106), zarządza się, co następuje:

§ 1. Wprowadza się wytyczne w sprawie stosowania urządzeń gaśniczych, zraszaczowych oraz sygnalizacji alarmowo-pożarowej w bazach paliw płynnych Centrali Produktów Naftowych, zwane dalej wytycznymi, stanowiące załącznik do zarządzenia.

§ 2. Wytyczne mają zastosowanie do nowo budowanych baz paliw płynnych.

§ 3. Wytyczne nie mają zastosowania do:
1) specjalnych baz paliw ze zbiornikami podziemnymi,
2) rozlewni gazów płynnych,
3) stacji paliw płynnych.

§ 4. Wytyczne mają zastosowanie do baz paliw płynnych projektowanych lub realizowanych przed dniem wejścia w życie zarządzenia, o ile zasady z niego wynikające znalazły zastosowanie przy ich projektowaniu lub realizacji.

§ 5. W uzasadnionych przypadkach odstępstw od postanowień wytycznych, o których mowa w § 1, udziela Minister Przemysłu Chemicznego po zasięgnięciu opinii Komendanta Głównego Straży Pożarnych.

§ 6. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie dwóch miesięcy od dnia podpisania.

Minister Przemysłu Chemicznego
M. Wirowski

Załącznik do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego z dnia 29 lipca 1976 r.

WYTYCZNE

w sprawie stosowania urządzeń gaśniczych, zraszaczowych oraz sygnalizacji alarmowo-pożarowej w bazach paliw płynnych Centrali Produktów Naftowych CPN

Rozdział 1

Postanowienia ogólne

§ 1. 1. Niniejsze wytyczne ustalają podstawowe warunki techniczne stosowania urządzeń gaśniczych, zraszaczowych oraz sygnalizacji alarmowo-pożarowej w bazach paliw płynnych, zwanych dalej bazami.

2. Urządzeniami gaśniczymi stosowanymi w bazach są:
1) stałe i półstałe urządzenia gaśnicze pianowe,
2) agregaty z chemicznymi środkami gaśniczymi.

3. Urządzeniami zraszaczowymi stosowanymi w bazach są stałe urządzenia wodne, uruchamiane samoczynnie lub ręcznie, zabezpieczające przed działaniem promieniowania cieplnego.

4. Urządzeniami sygnalizacji alarmowo-pożarowej stosowanymi w bazach są:
1) urządzenia akustycznej sygnalizacji alarmowej,
2) urządzenia telefonicznej łączności alarmowej.

Rozdział 2

Urządzenia gaśnicze pianowe

§ 2. 1. Stałe urządzenia gaśnicze pianowe są to urządzenia, w skład których wchodzą:
1) urządzenia do wytwarzania piany i doprowadzania jej bezpośrednio na zagrożone pożarem powierzchnie,
2) sieć rurociągów rozprowadzających wodny roztwór środka pianotwórczego, zwana dalej siecią pianową,
3) pompownia wodnego roztworu środka pianotwórczego, zwana dalej pompownią pianową.

2. Półstałe urządzenia gaśnicze pianowe są to urządzenia, w skład których wchodzą:
1) urządzenia określone w ust. 1, pkt 1,
2) rurociągi zasilające w wodny roztwór środka pianotwórczego, zakończone nasadą pożarniczą,
3) ruchomy sprzęt pożarniczy do wytwarzania wodnego roztworu środka pianotwórczego i doprowadzenia tego roztworu do nasad pożarniczych rurociągów zasilających.

§ 3. 1. Stałe lub półstałe urządzenia gaśnicze pianowe należy stosować w zależności od:
1) pojemności największego ze zbiorników w bazie, o ile, jest to zbiornik:
   a) cylindryczny stojący (o osi pionowej),
   b) zainstalowany naziemnie,
   c) przeznaczony do magazynowania paliw płynnych I i II klasy niebezpieczeństwa pożarowego, jak również paliw płynnych III klasy niebezpieczeństwa pożarowego podgrzewanych powyżej temperatury zapłonu, lecz nie wyżej niż 90°C na powierzchni cieczy,
2) sposobu usytuowania tych zbiorników w obwałowaniach,
3) szczególnych warunków określonych w ust. 2 i 3.

2. Stałe urządzenia gaśnicze pianowe należy stosować:
1) jeżeli pojemność największego zbiornika w bazie zainstalowanego w indywidualnym obwałowaniu wynosi:
   a) dla zbiornika z dachem stałym 2000 m^3 i więcej,
   b) dla zbiornika z dachem pływającym 10 000 m^3 i więcej,
2) jeżeli pojemność 1/3 ogólnej ilości zbiorników usytuowanych we wspólnym obwałowaniu wynosi 2000 m^3 z tolerancją + 5%.

3. Półstałe urządzenia gaśnicze pianowe należy stosować:
1) jeżeli pojemność największego zbiornika w bazie, usytuowanego w indywidualnym obwałowaniu wynosi:
   a) dla zbiornika z dachem stałym od 500 m^3 do poniżej 2000 m^3,
   b) dla zbiornika z dachem pływającym od 1000 m^3 do poniżej 10 000 m^3,
2) jeżeli pojemność 1/3 ogólnej ilości zbiorników usytuowanych we wspólnym obwałowaniu, wynosi od 200 m^3 do poniżej 2000 m^3.

4. Jeżeli jeden ze zbiorników zainstalowanych w bazie wymaga zastosowania stałych urządzeń gaśniczych pianowych, to urządzenia takie należy zastosować dla wszystkich pozostałych zbiorników bazy, określonych w ust. 1, pkt I.

5. Jeżeli baza usytuowana jest w bezpośrednim sąsiedztwie innego zakładu przemysłowego, z którym związana jest funkcjonalnie, a zakład ten wyposażony jest w urządzenia gaśnicze pianowe, które mogą być również zastosowane w bazie, to urządzenia pianowe bazy należy dostosować do urządzeń gaśniczych pianowych tego zakładu.

6. 1) Jeżeli baza będzie wyposażona w stałe urządzenia gaśnicze pianowe, to w zasięgu hydrantów pianowych zewnętrznych powinny się znaleźć następujące obiekty bazy:
a) obwałowania zbiorników,
b) fronty spustowo-nalewowe kolejowe i autocysternowe paliw płynnych I i II klasy niebezpieczeństwa pożarowego,
c) pompownie i rozlewnie paliw płynnych,
d) etylizatornie,
e) otwarte składowiska olejów i smarów,
f) magazyny olejowe,
g) samodzielne zespoły resztek paliw płynnych i olejów przepracowanych,
h) komory czyszczaków — rozdzielaczy, sterownie i rozdzielnie rurociągów dalekosiężnych,
i) łapaczki i oczyszczalnie ścieków deszczowo-technologicznych (centralne łapaczki produktowe),
j) stanowiska postojowe (parkingi, zajezdnie itp.) autocystern.

2) W przypadku powołania w bazie zawodowej straży pożarnej, zasięgiem hydrantów pianowych można nie obejmować obiektów wymienionych w pkt. 1, lit., b do j.

§ 4. 1. Środkiem gaśniczym, stosowanym w stałych i półstałych urządzeniach gaśniczych pianowych, powinna być piana ciężka o liczbie spienienia od 4 do 20, wytwarzana mechanicznie z wodnego roztworu środka pianotwórczego i powietrza.
W uzasadnionych przypadkach mogą być stosowane inne środki gaśnicze dopuszczone do użytku na terenie kraju przez Komendę Główną Straży Pożarnych, jak np. „lekka woda", halony (BCF) lub inne.
Do obrony gaśniczej obwałowań zbiorników może być stosowana piana średnia o liczbie spienienia 20 do 200.

2. Dla ustalenia zużycia wodnego roztworu środka pianotwórczego należy przyjmować zapotrzebowanie jednostkowe:
1) dla zbiorników z dachem stałym:
   a) do gaszenia zbiornika co najmniej 6 l/min · m^2 powierzchni przekroju poprzecznego zbiornika,
   b) do gaszenia obwałowania zbiornika co najmniej 2 l/min · m^2 powierzchni obwałowanej (pomniejszonej o powierzchnię przekroju poprzecznego zbiornika) przy użyciu piany ciężkiej lub co najmniej 0,6 l/min · m^2 powierzchni przy użyciu piany średniej,
2) dla zbiornika z dachem pływającym:
   a) do gaszenia powierzchni między płaszczem zbiornika, a burtą ochronną na pontonie dachu pływającego co najmniej 20 l/min · m^2 obwodu płaszcza zbiornika,
   b) do gaszenia obwałowania zbiornika co najmniej 0,6 l/min · m^2 powierzchni obwałowanej (pomniejszonej o powierzchnię przekroju poprzecz-

nego zbiornika), zarówno przy użyciu piany ciężkiej jak i piany średniej.

3. Minimalna ilość punktów doprowadzania piany powinna wynosić:

1) dla zbiornika z dachem stałym:
   a) o pojemności do 2000 m^3 co najmniej 1 punkt,
   b) o pojemności od 2000 m^3 do 5000 m^3 co najmniej 3 punkty,
   c) o pojemności powyżej 5000 m^3 co najmniej 6 punktów,
2) dla zbiorników z dachem pływającym co najmniej 1 punkt na każde 20 m obwodu płaszcza zbiornika.

4. Obwałowania zbiorników z dachem pływającym, o powierzchni obwałowanej powyżej 2700 m^2 netto, należy dzielić na segmenty wewnętrzne przegrodami o wysokości 0,6 do 1 m. Powierzchnia pojedynczego segmentu nie powina być większa jak 2700 m^2.

5. Ciśnienie wodnego roztworu środka pianotwórczego na wejściu na najniekorzystniej położoną prądownicę — powinno wynosić od 5,5 do 9,5 kG/cm^2, jeśli zalecenia wytwórcy prądownic nie przewidują inaczej. Ciśnienie robocze na stanowisku rozdzielczym urządzeń gaśniczych pianowych, jak i na zewnętrznych hydrantach pianowych, nie powinno być niższe od 8 kG/cm^2.

6. Do celów bilansowo-obliczeniowych należy przyjmować 5% stężenie wodnego roztworu środka pianotwórczego.

7. Jako łączne zużycie wodnego roztworu środka pianotwórczego należy przyjmować:

1) dla doboru wydajności agregatów pompowych pianowych:
   a) do obrony gaśniczej zbiorników z dachem stałym, usytuowanych w obwałowaniu indywidualnym, sumę zużycia 5% wodnego roztworu środka pianotwórczego dla największego zbiornika oraz jego owałowania,
   b) do obrony gaśniczej zbiorników z dachem pływającym, usytuowanych w indywidualnym obwałowaniu, zużycie 5% wodnego roztworu środka pianotwórczego dla największego zbiornika,
   c) do obrony gaśniczej zbiorników usytuowanych we wspólnym obwałowaniu, sumę 1/3 łącznego zużycia wodnego roztworu środka pianotwórczego dla ogólnej ilości zbiorników w obwałowaniu lub zużycia dla największego zbiornika, jeśli pojemność jego przekracza 1/3 łącznej pojemności wszystkich zbiorników w obwałowaniu,
2) dla ustalania normatywnego zapasu środka pianotwórczego i wody sumę zużycia 5% wodnego roztworu środka pianotwórczego przez dobrane urządzenia gaśnicze pianowe dla gaszenia największego zbiornika i całej powierzchni jego obwałowania lub zużycie określone w pkt 1, lit. c.

8. Wydajność robocza dobranych agregatów pompowych pianowych, powinna z rezerwą 20% do 30% pokrywać zużycie wodnego roztworu środka pianotwórczego przez dobrane urządzenia gaśnicze pianowe.

9. Zapas środka pianotwórczego powinien wystarczać na okres co najmniej 30-minutowego zużycia 5% wodnego roztworu tego środka, ustalonego jak w ust. 7, pkt 2.

10. Zapas wody powinien wystarczyć na okres co najmniej 2-godzinnego zużycia 5% wodnego roztworu środka pianotwórczego, ustalonego w ust. 7, pkt 2.

§ 5.1. Przy stałych urządzeniach gaśniczych pianowych należy stosować następujące wyposażenie dodatkowe:

1) zewnętrzne hydranty pianowe, w ilości umożliwiającej gaśniczą obronę pianową obiektów wyszczególnionych w § 3, ust. 6,
2) niezbędny sprzęt pożarniczy do wytwarzania piany i podawania jej na gaszone powierzchnie, zgromadzony w szafkach zainstalowanych przy zewnętrznych hydrantach pianowych w punktach szczególnego zagrożenia pożarowego w bazie.

2. Niezależnie od zastosowania stałych lub półstałych urządzeń gaśniczych pianowych należy przewidywać następujące wyposażenie:

1) maszty pianowe, których łączna wydajność powinna odpowiadać co najmniej 50% łącznej wydajności prądownic zastosowanych na największym chronionym zbiorniku,
2) działka wodno-pianowe, których łączna wydajność powinna odpowiadać co najmniej 50% zużycia wodnego roztworu środka pianotwórczego przyjętego dla gaszenia największego obwałowania,
3) ruchomy sprzęt pożarniczy do wytwarzania wodnego roztworu środka pianotwórczego i zasilania tym roztworem masztów pianowych i działek wodno-pianowych.

§ 6. 1. Urządzenia do wytwarzania piany i doprowadzenia jej bezpośrednio na zagrożone pożarem powierzchnie zbiornika powinny odpowiadać następującym warunkom technicznym:

1) wszystkie elementy urządzeń i instalacji usytuowanych naziemnie w sposób trwały powinny być wykonane z materiałów niepalnych i odpornych na działanie podwyższonych temperatur oraz produktów naftowych,
2) wolno stosować wyłącznie typy prądownic pianowych dopuszczane do użytku przez Komendę Główną Straży Pożarnych,
3) prądownice pianowe należy instalować wyłącznie po stronie zewnętrznej płaszcza zbiornika:
   a) w zbiornikach z dachem stałym, poniżej dolnej krawędzi dachu zbiornika,
   b) w zbiornikach z dachem pływającym, za osłoną z blachy stalowej o grubości co najmniej 4 mm lub poniżej górnej krawędzi płaszcza zbiornika,
4) komory wylewowe piany na obwodzie płaszcza zbiornika powinny być rozmieszczone w sposób zapewniający równomierność i ciągłość pokrycia pianą chronionej powierzchni zbiornika,
5) komory wylewowe piany na zbiornikach z dachem stałym należy wyposażyć w przeponę uniemożliwiającą przedostanie się paliw płynnych lub ich par do przewodu pianowego i prądownicy. Przepona ta powinna być:
   a) wykonana z materiałów niepalnych i odpornych na działanie produktów naftowych,
   b) odpowiednio wytrzymała na przebicie, zarówno przy maksymalnym nadciśnieniu jak i podciśnieniu, jakie mogą panować w zbiorniku,
   c) niszczona energią piany doprowadzanej do zbiornika,
6) na obwodzie dachu pływającego zbiornika należy zainstalować burtę ochronną o wysokości co najmniej 0,6 m, usytuowaną w odległości 1,0 do

1,2 m od płaszcza zbiornika; burta ta powinna uniemożliwiać przelew lub przeciek piany na dach zbiornika, przy jednoczesnym zapewnieniu odprowadzania wód opadowych z przestrzeni między burtą a płaszczem na dach zbiornika,

7) komory wylewowe piany na zbiornikach z dachami pływającymi powinny kierować strumień piany pod kątem do 45° od poziomu w dół, wzdłuż linii tworzącej płaszcz zbiornika,

8) prądownice należy rozmieszczać symetrycznie na całym obwodzie płaszcza zbiornika, łącząc je w zespoły zasilane ze stanowiska rozdzielczego osobnymi przewodami; łączna wydajność prądownic w zespole powinna być dostosowana do wydajności przewidywanego do użycia ruchomego sprzętu pożarniczego; zaleca się grupowanie prądownic w zespoły o wydajności łącznej 1600 l/min każdy oraz zasilanie każdego takiego zespołu ze stanowiska rozdzielczego osobnym przewodem,

9) mogą być stosowane przewody zasilające prądownice o stopniowanej dymensji,

10) przy najniekorzystniej położonej prądownicy (w stosunku do stanowiska rozdzielczego) należy zainstalować króciec, umożliwiający podłączenie manometru kontrolnego,

11) wszystkie przewody urządzeń gaśniczych pianowych na zbiornikach powinny być ułożone ze spadkami co najmniej 1%, umożliwiającymi całkowite odwodnienie urządzeń i przewodów,

12) wszystkie elementy stalowe urządzeń gaśniczych pianowych powinny być ocynkowane lub w podobny sposób zabezpieczone wewnętrznie i zewnętrznie przed korozją,

13) przewody urządzeń gaśniczych pianowych zainstalowane na chronionych obiektach należy poddać próbie wodnej na ciśnienie próbne 1,5 ciśnienia roboczego w sieci pianowej, lecz nie mniej jak 12 kG/cm^2,

14) najwyższy poziom napełnienia zbiorników powinien umożliwiać pokrycie chronionych powierzchni paliw płynnych warstwą piany o grubości 0,3 m, licząc od lustra do osi rury wprowadzającej pianę.

2. Przewody zasilające w wodny roztwór środka pianotwórczego, od stanowiska rozdzielczego do urządzeń gaśniczych pianowych, powinny odpowiadać następującym warunkom technicznym:

1) przewody zasilające w wodny roztwór środka pianotwórczego zaleca się prowadzić współbieżnie z przewodami wodnymi, zasilającymi urządzenia zraszaczowe,

2) zaleca się prowadzenie przewodów zasilających pod ziemią,

3) zaleca się prowadzić przewody zasilające naziemnie na wysokości nie większej jak 0,45 m od powierzchni terenu wewnątrz obwałowania zbiorników,

4) przewody zasilające należy układać ze spadkiem co najmniej 1% w kierunku najniższego punktu ich przebiegu; w punkcie tym należy zainstalować króćce odwadniające studzienkę odwadniającą przewody podziemne wraz z zasuwami odcinającymi należy sytuować wyłącznie po zewnętrznej stronie obwałowania,

5) przewody zasilające wraz z armaturą i osprzętem powinny być:

a) przed ułożeniem oczyszczone i montowane jako całkowicie czyste i drożne,

b) przy przebiegu naziemnym co najmniej ocynkowane lub w podobny sposób zabezpieczone wewnętrznie i zewnętrznie przed korozją,

c) przy przebiegu podziemnym co najmniej ocynkowane względnie asfaltowane hutniczo lub w podobny sposób zabezpieczone przed korozją po stronie wewnętrznej jak i zewnętrznej; po zakończeniu robót montażowych, przewody zasilające należy przepłukać silnym strumieniem wody,

6) przewody zasilające należy poddać próbie wodnej na ciśnienie próbne 1,5 ciśnienia roboczego w zewnętrznej sieci pianowej, lecz nie mniej jak 12 kG/cm^2.

3. Stanowisko rozdzielcze powinno spełniać następujące warunki techniczne:

1) na stanowisku rozdzielczym zaleca się grupować wszystkie uruchomienia i sterowania, zarówno urządzeniami gaśniczymi pianowymi jak i urządzeniami zraszaczowymi, przeznaczonymi do zabezpieczenia przed pożarem danego obiektu bazy,

2) stanowisko rozdzielcze należy umieszczać w odległości nie mniejszej jak 15 m od osi obwałowania zbiorników po jego stronie zewnętrznej oraz nie bliżej jak 20 m od naziemnych urządzeń i instalacji produktowych,

3) stanowisko rozdzielcze powinno być umieszczone za ścianką zabezpieczającą obsługę przed promieniowaniem cieplnym; ścianka ta powinna być wyposażona we wzierniki, umożliwiające obserwację bronionego z tego stanowiska obiektu bazy,

4) stanowisko rozdzielcze należy wyposażyć w odpowiednią ilość króćców, umożliwiających zarówno podłączenie ruchomego sprzętu zasilającego w wodny roztwór środka pianotwórczego, jak i sprzętu do wytwarzania piany; króćce te powinny być odcięte zasuwami oraz zakończone nasadami pożarniczymi,

5) stanowisko rozdzielcze stałych urządzeń gaśniczych pianowych powinno być wyposażone w instalację odwadniającą,

6) w stałych urządzeniach gaśniczych pianowych zasuwa odcinająca stanowisko rozdzielcze od zewnętrznej sieci pianowej może być uruchamiana ręcznie lub za pomocą napędu elektrycznego, przy czym:

a) przy uruchamianiu ręcznym zasuwa ta powinna być wyposażona w kolumienkę redukcyjną, umożliwiającą jej szybkie i sprawne otwarcie,

b) przy uruchamianiu zdalnym za pomocą napędu elektrycznego zasuwa ta powinna być wyposażona również w przycisk umożliwiający jej uruchomienie miejscowe, jak i urządzenia umożliwiające jej uruchomienie ręczne; zdalne sterowanie powyższymi zasuwami powinno się odbywać z głównego punktu sterowania i punkty te powinny być zlokalizowane:

— w bazach mających zakładową zawodową straż pożarną, z budynku strażnicy,

— w bazach nie mających zakładowej zawodowej straży pożarnej, z dyspozytorni lub ope-

ratorni, z pompowni przeciwpożarowej, w której powinno się znajdować stałe stanowisko dyżurne,

7) jeżeli uruchomienie pompowni pianowej następuje automatycznie np. na skutek spadku ciśnienia w sieci wywołanego miejscowym lub zdalnym otwarciem zasuwy na stanowisku rozdzielczym, to stanowisko to jak i główne punkty zdalnego sterowania zasuwami wymienione w pkt. 6, lit. b — powinny być wyposażone w przycisk, umożliwiający zdalne uruchomienie pompowni pianowej; do głównego punktu sterowania należy przenieść pomiar ciśnienia na kolektorze tłocznym pomp pianowych,

8) kolektor instalacji pianowej na stanowisku rozdzielczym urządzeń gaśniczych pianowych należy wyposażyć w manometr kontrolny,

9) instalacje na stanowisku rozdzielczym należy poddać próbie wodnej na ciśnienie 1,5 ciśnienia roboczego w zewnętrznej sieci pianowej, lecz nie mniej jak 12 kG/cm³,

10) każde stanowisko rozdzielcze powinno być odpowiednio oświetlone,

11) każde stanowisko rozdzielcze powinno być wyposażone w telefon łączności alarmowej,

12) przy każdym stanowisku rozdzielczym powinien się znajdować dokładny schemat funkcjonalny urządzeń i instalacji obsługiwanych przez to stanowisko; na wszystkich zasuwach, zaworach, przyciskach, sygnalizatorach itp. powinny być umieszczone tabliczki z podaniem ich przeznaczenia funkcjonalnego oraz symbolu oznakowania, identycznego jak na schemacie funkcjonalnym.

§ 7. 1. Zewnętrzna sieć pianowa rurociągów rozprowadzających wodny roztwór środka pianotwórczego po terenie bazy powinna odpowiadać następującym warunkom technicznym:

1) sieć powinna być pierścieniowa z dopuszczalnymi odgałęzieniami hydrantowymi, nie dłuższymi jednak jak 300 m,

2) sieć powinna być zasilana z pompowni pianowej dwoma niezależnymi przewodami,

3) sieć powinna być podzielona na sektory o odcinkach nie dłuższych jak 300 m oraz nie zawierających więcej jak 5 hydrantów,

4) sieć powinna być stale zalana wodnym roztworem środka pianotwórczego, dopuszcza się użytkowanie sieci „suchej", jeżeli odległość od pompowni pianowej do najdalszego stanowiska rozdzielczego nie przekracza 500 m długości sieci,

5) sieć powinna być wyposażona w zewnętrzne naziemne kolumnowe hydranty pianowe, zakończone co najmniej dwoma nasadami pożarniczymi 75; hydranty te powinny być:
   a) rozmieszczone na sieci w rejonie chronionych obiektów, w odległości między hydrantami nie większej jak 50 m,
   b) usytuowane nie bliżej jak 15 m od obwałowań zbiorników lub 20 m od naziemnych urządzeń, rurociągów i instalacji produktów naftowych,
   c) umieszczone nie dalej jak 75 m od chronionego przez dany hydrant obiektu bazy,
   d) wyposażone w szafki z niezbędnym sprzętem pożarniczym do wytwarzania i podawania piany na szczególnie zagrożone pożarem obiekty i urządzenia, wyszczególnione w § 3, ust. 6,

6) sieć powinna być wyposażona w niezbędną armaturę oraz ułożona ze spadkami umożliwiającymi jej opróżnienie, przepłukanie i odpowietrzenie,

7) sieć powinna być wykonana z przewodów rurowych stalowych, zabezpieczonych antykorozyjnie zarówno wewnętrznie jak i zewnętrznie; wewnętrzne zabezpieczenie antykorozyjne powinno gwarantować odporność na korozyjne działanie wodnego roztworu środka pianotwórczego,

8) sieć powinna być całkowicie zabezpieczona przed uderzeniami hydraulicznymi oraz poddana próbie wodnej na ciśnienie próbne 1,5 maksymalnego ciśnienia roboczego pomp pianowych, lecz nie mniej jak 12 kG/cm²,

9) sieć i jej oznakowanie powinny odpowiadać wymaganiom obowiązujących norm i przepisów ogólnych dla zewnętrznych sieci przeciwpożarowych.

2. Pompownia przeciwpożarowa bazy powinna spełniać następujące warunki techniczne:

1) pompownia może być wykonana jako pompownia pianowa, pompownia wodna lub pompownia wodno-pianowa,

2) pompownia powinna stanowić osobną strefę pożarową, przy czym odległość od pompowni przeciwpożarowej do chronionego obiektu nie może być mniejsza jak 25 m; dopuszcza się wbudowanie pompowni przeciwpożarowej w inne obiekty pomocnicze bazy, pod warunkiem oddzielenia jej od innych pomieszczeń tego obiektu ścianami co najmniej klasy B odporności ogniowej,

3) temperatura w pomieszczeniach pompowni nie może być niższa jak 5°C,

4) ilość agregatów pompowych pianowych oraz ich wydajność indywidualną i łączną należy ustalić zależnie od wielkości i typów chronionych zbiorników zgodnie z postanowieniami § 4, ust. 7, pkt 1 oraz § 4, ust. 8; ilość i wydajność łączną zastosowanych agregatów pompowych wodnych, zasilających urządzenia zraszaczowe, należy przyjmować zgodnie z postanowieniem § 12, ust. 3,

5) dla każdej grupy agregatów pompowych, przeznaczonych do podawania wodnego roztworu środka pianotwórczego lub wody do urządzeń zraszaczowych, należy zastosować po jednym agregacie rezerwowym o parametrach pracy odpowiadających parametrom pracy największego agregatu pompowego, zainstalowanego w każdej z tych grup,

6) agregaty pompowe powinny być wyposażone w silniki o napędzie elektrycznym; agregaty pompowe zalicza się do II kategorii pod względem niezawodności zasilania; zasilanie silników tych agregatów powinno się odbywać co najmniej z dwóch niezależnych źródeł energii elektrycznej; funkcję dodatkowego źródła zasilania może spełniać właściwy agregat prądotwórczy; rozdzielnia elektryczna pompowni powinna być zasilana dwustronnie, bezpośrednio z każdego źródła zasilania,

7) zapas środka pianotwórczego, określony zgodnie z postanowieniami § 4, ust. 9, powinien być zgromadzony w pompowni w co najmniej dwóch niezależnych zbiornikach zkolektorowanych w naczynia połączone, z odcięciem odpowiednią armaturą,

8) każdy agregat pompowy powinien mieć swój niezależny przewód ssący o co najmniej dwustronnym zasilaniu w wodę; przewód ten powinien być stale zalany wodą,

9) instalacje orurowania pompowni wraz z armaturą — powinny być poddane próbie wodnej na ciśnienie próbne 1,5 ciśnienia roboczego pomp, lecz nie mniej jak 12 kG/cm^2,

10) na kolektorach tłocznych w pompowni, zarówno pianowych jak i wodnych (zraszaczowych), należy zainstalować odcięte zasuwami króćce z nasadami pożarniczymi, umożliwiające zasilanie sieci zewnętrznych przez sprzęt ruchomy, z pominięciem agregatów pompowych w pompowni, jak i umożliwiających — z pominięciem sieci zewnętrznych — bezpośrednie podłączenie do kolektorów sprzętu ruchomego do wytwarzania piany; ilość króćców powinna umożliwiać pracę z wydajnością równą roboczej wydajności pomp,

11) zaleca się stosowanie pompowni uruchamianych w układzie zautomatyzowanym lub zdalnie sterowanym według zasad określonych w § 6, ust. 3, pkt 6, lit. b oraz pkt 7,

12) w pompowni jak i w głównych punktach zdalnego sterowania stałymi urządzeniami przeciwpożarowymi bazy powinien znajdować się schemat funkcjonalny, obejmujący całą instalację i urządzenia przeciwpożarowe bazy; wszystkie urządzenia, instalacje, armatura, osprzęt, aparatura pomiarowo-kontrolna, sterująca itp., powinny być oznakowane tabliczkami, podającymi ich przeznaczenie oraz odwzorowanie symboli oznakowania na schemacie funkcjonalnym,

13) agregaty pompowe powinny być atestowane przez ich wytwórcę, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami i normami,

14) niezależnie od warunków określonych w niniejszym ustępie, pompownia powinna odpowiadać ogólnie obowiązującym normom i przepisom.

3. Przeciwpożarowe zbiorniki wodne powinny spełniać następujące warunki techniczne:

1) jako przeciwpożarowe zbiorniki wodne mogą być wykorzystane naturalne zbiorniki i cieki wodne lub zbiorniki sztuczne o dowolnym kształcie i konstrukcji, lecz o pojemności nie mniejszej jak 100 m^3,

2) każdy zbiornik o pojemności do 200 m^3 powinien być wyposażony w jedno — a o pojemności 200 m^3 i więcej — w co najmniej dwa stanowiska ssawne; stanowiska te powinny umożliwiać podłączenie ruchomego osprzętu pożarniczego; studzienki ocieplane zainstalowane przy zbiornikach otwartych uważa się za równoznaczne stanowiskom ssawnym,

3) zbiorniki wodne usytuowane przy pompowni przeciwpożarowej powinny magazynować łączny zapas wody zapewniający jednoczesną dwugodzinną pracę pomp zarówno pianowych jak i zraszaczowych (wodnych), z ich największą obliczeniową wydajnością,

4) w przypadku zastosowania stałych urządzeń gaśniczych pianowych na zbiornikach z dachami pływającymi, zapas wody do obrony gaśniczej pianowej obwałowań tych zbiorników, zwiększony o 20% do zewnętrznego gaszenia pożaru, powinien być zgromadzony w przeciwpożarowych zbiornikach wodnych, zlokalizowanych w obrębie poszczególnych grup zbiornikowych,

5) w przypadku zastosowania półstałych urządzeń gaśniczych pianowych, zapas wody gaśniczej zarówno do gaśniczej obrony pianowej zbiorników jak i ich obwałowań, zwiększony o 20% do zewnętrznego gaszenia pożaru, powinien być zgromadzony w przeciwpożarowych zbiornikach wodnych zlokalizowanych w obrębie grup zbiornikowych,

6) zapas wody do zewnętrznego gaszenia pożaru w innych przypadkach jak wymienione w pkt 4 i pkt 5 — powinien być określony na podstawie obowiązujących norm i przepisów oraz zgromadzony w przeciwpożarowych zbiornikach wodnych w obrębie chronionych obiektów,

7) stanowiska ssawne przeciwpożarowych zbiorników wodnych powinny być usytuowane w odległości nie mniejszej jak 25 m, zarówno od osi obwałowania zbiorników jak również od naziemnych urządzeń i instalacji produktowych oraz innych chronionych obiektów bazy,

8) do każdego zbiornika powinien być zapewniony dojazd ciężkim sprzętem gaśniczym a przy zbiorniku, po obu jego stronach dojazdowych, usytuowane place postojowe dla tego sprzętu o powierzchni co najmniej 12 × 12 m,

9) odległość między przeciwpożarowymi zbiornikami wodnymi bazy nie powinna być większa jak 250 m, przy czym chronione obiekty powinny się znajdować nie dalej jak w promieniu 125 m od zbiornika,

10) czas napełniania przeciwpożarowego zbiornika wodą z dowolnej sieci wodociągowej lub innego źródła, nie może być dłuższy jak 48 godzin,

11) przeciwpożarowe zbiorniki wodne usytuowane w bazach powinny spełniać ponadto inne wymagania obowiązujących norm i przepisów ogólnych.

Rozdział 3

Agregaty z chemicznymi środkami gaśniczymi

§ 8. 1. Do obrony przeciwpożarowej wyszczególnionych w niniejszym ustępie obiektów bazy należy stosować ustalone w pkt. 1—8 agregaty z chemicznymi środkami gaśniczymi:

1) do obrony kolejowych frontów spustowo-nalewowych: 1 agregat proszkowy 250 kg na każdy osobny tor nalewakowy,

2) do obrony frontów nalewaków autocysternowych: 1 agregat proszkowy 50 kg na każde 5 stanowisk nalewakowych,

3) do obrony pompowni i rozlewni produktów I i II klasy niebezpieczeństwa pożarowego:
1 agregat proszkowy 50 kg dla całości obiektu,

4) do obrony oczyszczalni cystern i stacji obsługi autocystern:
1 agregat proszkowy 50 kg na 200 m^2 powierzchni tych obiektów,

5) do obrony stanowisk postojowych, parkingów, zajezdni autocystern:
1 agregat proszkowy 50 kg na każde 10 autocystern,

6) do obrony otwartych oczyszczalni ścieków deszczowo-technologicznych (centralnych łapaczek):
1 agregat proszkowy 50 kg dla całości obiektu,
7) do obrony otwartych składowisk olejów i smarów w drobnych opakowaniach:
1 agregat proszkowy 50 kg na każde 2000 m^2 powierzchni składowiska,
8) do obrony magazynów olejowych:
1 agregat proszkowy 50 kg na każde 2000 m^2 powierzchni magazynowej.

Rozdział 4

Urządzenia zraszaczowe zabezpieczające

§ 9. 1. Urządzenia zraszaczowe są to stałe urządzenia wodne zabezpieczające obiekty przed nadmiernym nagrzewaniem promieniowania cieplnego lub rozprzestrzenianiem się pożaru.

2. Urządzenia zraszaczowe charakteryzują się tym, że przewody rozprowadzające wodę od stanowiska rozdzielczego do chronionego obiektu są w normalnym stanie eksploatacji nie zalane wodą, a zraszacze pozostają stale otwarte.

§ 10. 1. W skład urządzeń zraszaczowych wchodzą:
1) źródło wody, które stanowić mogą:
a) własna przeciwpożarowa pompownia wodna, zasilana z przeciwpożarowych zbiorników wodnych zlokalizowanych przy tej pompowni,
b) dowolna sieć wodociągowa gwarantująca nieprzerwany pobór wody przez okres co najmniej dwugodzinny, o wystarczającej wydajności i dostatecznym ciśnieniu roboczym,
2) sieć przewodów rozprowadzających wodę po terenie bazy, zwana dalej siecią wodną,
3) stanowiska rozdzielcze, z których następuje uruchomienie urządzeń zraszaczowych w chronionym obiekcie,
4) urządzenia zraszaczowe zainstalowane w chronionym obiekcie wraz z przewodami zasilającymi te urządzenia ze stanowiska rozdzielczego.

§ 11. 1. Stałe urządzenia zraszaczowe należy stosować w następujących przypadkach:
1) do zraszania nieizolowanych cieplnie dachów i płaszczy zbiorników z dachami stałymi oraz do zraszania nieizolowanych cieplnie płaszczy zbiorników z dachami pływającymi, przeznaczonych do magazynowania paliw płynnych I, II i III klasy niebezpieczeństwa pożarowego:
a) jeżeli pojemność zbiornika usytuowanego naziemnie w indywidualnym obwałowaniu wynosi ponad 100 m^3,
b) niezależnie od pojemności zbiorników, jeżeli są one usytuowane naziemnie we wspólnym obwałowaniu,
2) do zraszania nieizolowanych cieplnie dachów zbiorników z dachami stałymi, z izolowanymi płaszczami oraz dachów zbiorników usytuowanych naziemnie, otoczonych ścianą ciągłą,
3) do zraszania nieizolowanych cieplnie płaszczy i den zbiorników — walczaków leżących (o osi poziomej), zainstalowanych naziemnie, przeznaczonych do magazynowania paliw płynnych I i II klasy niebezpieczeństwa pożarowego, jeżeli we wspólnym obwałowaniu znajdują się dwa lub więcej takich zbiorników.

2. Stałe urządzenia zraszaczowe mogą być ponadto stosowane:
1) do zraszania konstrukcji pomostów obsługowych przytorowych lub bramowych oraz zraszania cystern znajdujących się pod tymi pomostami na frontach spustowo-nalewowych kolejowych z nalewakami górnymi, przeznaczonych do manipulacji paliwami płynnymi I i II klasy niebezpieczeństwa pożarowego,
2) do zraszania konstrukcji wspólnych pomostów obsługowych frontów autocysternowych z nalewakami górnymi, przeznaczonych do manipulacji paliwami płynnymi I i II klasy niebezpieczeństwa pożarowego oraz do zraszania autocystern ustawionych pod tymi pomostami,
3) do zraszania metalowej obudowy zbiorników.

3. Należy przyjmować następujące techniczne wskaźniki jednostkowego zużycia wody przez urządzenia zraszaczowe:

Lp.	Obiekt chroniony	Zraszane elementy chronionego obiektu	Jednostkowe zużycie wody zraszającej
1.	Zbiornik cylindryczny stojący, z dachem stałym, usytuowany naziemnie	dach zbiornika	0,015 l/s/m² = 0,9 l/min · m² rozwinięcia powierzchni dachu
		płaszcz zbiornika lub płaszcz jego metalowej obudowy	0,22 l/s/m = 13,2 l/min · m obwodu płaszcza zbiornika lub obudowy
2.	Zbiornik cylindryczny stojący, z dachem pływającym, usytuowany naziemnie	Płaszcz zbiornika lub płaszcz jego metalowej obudowy	0,22 l/s/m = 13,2 l/min · mb obwodu płaszcza zbiornika lub obudowy
3.	Zbiornik-walczak leżący (o osi poziomej), usytuowany naziemnie	Płaszcz i dna zbiornika	0,10 l/s/m² = 6,0 l/min · m² rozwinięcia płaszcza i den zbiornika
4.	Cysterna kolejowa lub autocysterna	Płaszcz i dna zbiornika	0,10 l/s/m² = 6,0 l/min · m² rozwinięcia płaszcza i den zbiornika
5.	Inne wolno stojące urządzenia technologiczne	Powierzchnie poziome i powierzchnie boczne	0,075 l/s/m² = 4,5 l/min · m² rzutu powierzchni bocznych, liczonych jako poziome

§ 12. 1. Łączne zużycie wody dla parków zbiornikowych bazy należy ustalać jako sumę największego zużycia wody przeznaczonej dla zraszania największego zbiornika oraz wszystkich sąsiednich zbiorników, usytuowanych od niego w odległości mniejszej jak dwie średnice.

2. Łączne zużycie wody dla zraszania pomostów frontów kolejowych lub autocysternowych należy ustalać jako sumę zużycia wody dla zraszania całego pomostu obsługowego oraz znajdującej się pod tym pomostem cysterny zagrożonej i cystern bezpośrednio z nią sąsiadujących.

3. Bilansowe zapotrzebowanie wody do zraszania, na podstawie którego następuje dobór agregatów pompowych wodnych, należy ustalać:

a) albo według łącznego zużycia wody do zraszania zbiorników,
b) albo według łącznego zużycia wody do zraszania pomostu obsługowego frontu kolejowego lub autocysternowego,
c) w zależności od tego, które z tych zapotrzebowań będzie większe.

Łączną wydajność agregatów pompowych wodnych należy ustalać co najmniej z 20% rezerwą w stosunku do największego bilansowego zużycia wody do zraszania.

4. Zapas wody do zraszania należy ustalać na okres co najmniej dwugodzinny. W przypadku zasilania urządzeń zraszaczowych w wodę przez własną pompownię wodną przeciwpożarową, zapas ten powinien być zgromadzony w przeciwpożarowych zbiornikach wodnych, usytuowanych przy pompowni przeciwpożarowej.

§ 13. 1. Przeciwpożarowa pompownia wodna zasilająca urządzenia zraszaczowe w wodę, powinna spełniać warunki techniczne ustalone w § 7, ust. 2 dla pompowni pianowych.

2. Sieć wodna przeciwpożarowa rozprowadzająca wodę do urządzeń zraszaczowych poszczególnych obiektów bazy powinna spełniać warunki techniczne określone w § 7, ust. 1 dla sieci pianowych z tym, że sieć ta powinna być stale zalana wodą.

3. Przeciwpożarowe zbiorniki wodne na potrzeby urządzeń zraszaczowych bazy powinny spełniać warunki techniczne określone w § 7, ust. 3 dla urządzeń pianowych, z wyjątkiem pkt. 4 i 5.

4. Stanowiska rozdzielcze urządzeń zraszaczowych powinny spełniać warunki techniczne określone w § 6, ust. 3 dla stanowisk rozdzielczych urządzeń gaśniczych pianowych.

5. Urządzenia zraszaczowe na chronionym obiekcie oraz przewody zasilające te urządzenia w wodę ze stanowiska rozdzielczego powinny spełniać następujące warunki techniczne:

1) instalacje zraszaczowe dachu i płaszcza zbiornika oraz płaszcza ewentualnej obudowy metalowej zbiornika powinny być zasilane ze stanowiska rozdzielczego osobnymi przewodami,
2) ciśnienie na wlocie do najdalej położonego zraszacza (w stosunku do stanowiska rozdzielczego) powinno być nie mniejsze jak 0,5 kG/cm^2,
3) średnica otworka zraszaczowego nie może być mniejsza jak 3 mm,
4) strumień wody wypływającej ze zraszacza na chronioną powierzchnię powinien mieć kształt wachlarzowaty oraz padać pod takim kątem, aby nie następowało odbijanie się kropel wody od zraszanej powierzchni,
5) rozmieszczenie zraszaczy powinno zapewniać równomierność i ciągłość zraszania wodą całej chronionej powierzchni,
6) poszczególne zraszacze na chronionych obiektach powinny być zgrupowane w zespoły segmentowe, a ilość przewodów zasilających poszczególne segmenty ze stanowiska rozdzielczego powinna być dostosowana do wydajności przewidywanego do użycia ruchomego sprzętu pożarniczego; zaleca się zasilanie osobnym przewodem każdego segmentu zraszaczy o zużyciu wody do zraszania nie więcej jak 1600 l/min oraz wyposażenie takiego przewodu w odpowiednie króćce, zakończone nasadą pożarniczą,
7) przed najniekorzystniej położonym zraszaczem (w stosunku do stanowiska rozdzielczego) należy na segmencie zraszaczy zainstalować króciec umożliwiający zamontowanie manometru kontrolnego na okres próby działania urządzeń zraszaczowych,
8) zaleca się stosować segmenty zraszaczowe o stopniowej dymensji przewodu (dla zapewnienia równomierności zraszania chronionej powierzchni),
9) instalacja zraszaczowa na chronionym obiekcie powinna być wykonana co najmniej z 1% spadkami dla umożliwienia całkowitego odwodnienia wszystkich urządzeń i instalacji zraszaczowych zainstalowanych na tym obiekcie,
10) przewody urządzeń zraszaczowych wraz z zainstalowanymi na nich kształtkami, złączkami itp. — powinny być co najmniej ocynkowane lub w podobny sposób zabezpieczone wewnętrznie i zewnętrznie przed korozją,
11) przewody urządzeń zraszaczowych powinny być wraz z zainstalowaną na nich armaturą, osprzętem itp., poddane próbie wodnej na ciśnienie 1,5 ciśnienia roboczego w zewnętrznej sieci wodnej przeciwpożarowej, lecz nie mniej jak 12 kG/cm^2,
12) usytuowanie zraszaczy na chronionym obiekcie powinno zapewniać ich łatwą wymianę, oczyszczenie oraz umożliwiać kontrolę ich działania w czasie przeglądów próbnych.

Rozdział 5

Urządzenia sygnalizacji alarmowo-pożarowej

§ 14. 1. Podstawowymi urządzeniami sygnalizacji akustycznej, jakie należy stosować w bazach, są:

1) lokalne punkty sygnalizacji akustycznej,
2) lokalna sieć łączności telefonicznej prowadzona po terenie bazy, mająca poprzez lokalną centralę telefoniczną bazy bezpośrednie połączenie ze stanowiskiem kierowania właściwej terenowo komendy straży pożarnej.

2. Niezależnie od podstawowych urządzeń sygnalizacji alarmowo-pożarowej, określonej w ust. 1 — w bazie mogą być stosowane inne systemy sygnalizacji alarmowo-pożarowej, zależnie od warunków lokalnych.

§ 15. 1. Punkty sygnalizacji alarmowej akustycznej powinny stanowić:

1) elektryczna syrena alarmowa,
2) lokalna sieć przycisków alarmowych, uruchamiających syrenę alarmową.

2. Punkty łączności alarmowej powinny stanowić aparaty telefoniczne połączone siecią obwodową z łącznicą telefoniczną i zainstalowane:
1) przy każdym stanowisku rozdzielczym,
2) w pompowni przeciwpożarowej,
3) w centralnej dyspozytorni lub operatorni bazy,
4) w pompowniach i rozlewniach produktowych,
5) na frontach spustowo-nalewowych kolejowych i autocysternowych,
6) w magazynach olejowych,
7) w innych, szczególnie zagrożonych pożarem obiektach bazy.

5.

ZARZĄDZENIE NR 1 KOMENDANTA GŁÓWNEGO STRAŻY POŻARNYCH

z dnia 20 stycznia 1977 r.

zmieniające regulamin organizacyjny Komendy Głównej Straży Pożarnych

Na podstawie § 8, ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 października 1975 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Komendanta Głównego Straży Pożarnych (Dz. U. Nr 33, poz. 180) zarządza się, co następuje:

§ 1. W regulaminie organizacyjnym Komendy Głównej Straży Pożarnych, stanowiącym załącznik do zarządzenia nr 6/76 Komendanta Głównego Straży Pożarnych z dnia 9 czerwca 1976 r. wprowadza się następujące zmiany:
1) w § 10, ust. 1 skreśla się pkt 11;
2) w § 12:
   a) w ust. 1 skreśla się pkt 4;
   b) w ust. 1 dodaje się pkt 10 w brzmieniu:
      „10) zabezpieczenia tajemnicy państwowej i służbowej w Komendzie Głównej";
   c) w ust. 2 skreśla się pkt 4;
3) w § 16 dodaje się:
   a) w ust. 1, pkt. 7 w brzmieniu:
      „7) ustalania zasad i organizacji łączności dowodzenia i współdziałania straży pożarnych";
   b) w ust. 2, pkt. 4 w brzmieniu:
      „4) stanowisko pracy łączności";

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lutego 1977 r.

Komendant Główny Straży Pożarnych
Z. Jarosz

6.

WYTYCZNE NR 9 KOMENDANTA GŁÓWNEGO STRAŻY POŻARNYCH

z dnia 15 grudnia 1976 r.

w sprawie niektórych zasad dotyczących mianowania, przenoszenia i zwalniania ze służby funkcjonariuszy pożarnictwa

W związku z licznymi zapytaniami z komend straży pożarnych i służb resortowych odnośnie zasad postępowania w sprawach mianowania, przenoszenia i zwalniania ze służby funkcjonariuszy pożarnictwa w trybie dekretu z dnia 27 grudnia 1974 r. o służbie funkcjonariuszy pożarnictwa (Dz. U. Nr 50, poz. 321 i z 1975 r. Nr 20, poz. 106) — na podstawie § 6, ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 października 1975 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Komendanta Głównego Straży Pożarnych (Dz. U. Nr 33, poz. 18) ustala się, co następuje:

1. Mianowanie, przenoszenie i zwalnianie ze służby funkcjonariuszy pożarnictwa zwanych dalej „funkcjonariuszami" — odbywa się według zasad zawartych w niniejszych wytycznych.

2. Do służby w ochronie przeciwpożarowej przyjmuje się osoby, które odpowiadają wymogom określonym w art. 1 dekretu o służbie funkcjonariuszy pożarnictwa, a ponadto dają rękojmię przestrzegania obowiązków przewidzianych w art. 13 dekretu.

3. W każdym przypadku przyjmowania do służby w ochronie przeciwpożarowej, niezależnie od zasad określonych w niniejszych wytycznych, mają odpowiednio zastosowanie postanowienia zawarte w uchwale Nr 185 Rady Ministrów z dnia 20 sierpnia 1976 r. w sprawie trybu przyjmowania do pracy w uspołecznionych zakładach pracy (Monitor Polski Nr 36, poz. 160).

4. Zmiana miejsca pełnienia służby przez frunkcjonariusza może być dokonana tylko w formie przeniesienia (art. 28).

5. Z wnioskiem o przeniesienie do innej jednostki organizacyjnej występuje przełożony uprawniony do mianowania w nowym miejscu pełnienia służby — do przełożonego, który mianował funkcjonariusza na dotychczas zajmowane stanowisko. Wniosek o przeniesienie funkcjonariusza powinien określać proponowane miejsce pełnienia służby, stanowisko służbowe i wysokość wynagrodzenia oraz uzasadnienie.

6. Funkcjonariusz, o którym mowa w art. 32 i 33 dekretu, może być ponownie przyjęty do służby w ochronie przeciwpożarowej — tylko w przypadkach uzasadnionych interesem służby. W związku z powyższym ustala się następujące zasady postępowania w tych sprawach:
1) decyzja o ponownym przyjęciu do służby w ochronie przeciwpożarowej może nastąpić wyłącznie za zgodą:

a) Komendanta Głównego Straży Pożarnych w stosunku do oficerów i chorążych pożarnictwa,
b) komendanta wojewódzkiego straży pożarnych lub komendanta szkoły pożarniczej w stosunku do podoficerów i szeregowców pożarnictwa;

2) do wniosku o ponowne przyjęcie do służby należy dołączyć wszystkie dokumenty przewidziane w załączniku do uchwały wymienionej w ust. 3 wraz z opinią komisji, o której mowa w tej uchwale;
3) funkcjonariusz, zwolniony ze służby w trybie art. 32, ust. 1, pkt 1 w związku z art. 29, ust. 1, pkt 2; art. 32, ust. 1, pkt 2, ust. 2, pkt 4, 5 i 6 oraz funkcjonariusz, z którym wygasł stosunek służbowy na podstawie art. 33 dekretu — nie może być przyjęty na stanowisko wyższe od zajmowanego przed zwolnieniem ze służby, a ponadto bezpośrednio po ponownym przyjęciu do służby nie może być mianowany na stanowisko kierownika jednostki organizacyjnej ochrony przeciwpożarowej. Przeniesienie na takie stanowisko może nastąpić nie wcześniej niż po upływie jednego roku służby;
4) zwolnienie funkcjonariusza ze służby, o którym mowa w art. 32, ust. 1, pkt 2 dekretu (porzucenie pracy) powoduje dodatkowo skutki przewidziane w § 7 uchwały Nr 110 Rady Ministrów z dnia 11 maja 1973 r. w sprawie zasad przyjmowania pracowników do pracy oraz racjonalizacji zatrudnienia w uspołecznionych zakładach pracy (Monitor Polski Nr 22, poz. 130), a mianowicie:
   a) wynagrodzenie zasadnicze może być przyznane tylko w najniższej grupie stawek przewidzianych dla danego stanowiska służbowego,
   b) wynagrodzenie, o którym mowa pod lit. a) może być po upływie roku ustalone ponownie, jeżeli w tym okresie funkcjonariusz uzyskał należyte wyniki w służbie, a po sześciu miesiącach, jeżeli wykazał się szczególnymi osiągnięciami w służbie.

   Przy ustalaniu nowego wynagrodzenia należy kierować się zasadą określoną w § 7, ust. 1 uchwały Nr 34 Rady Ministrów z dnia 18 lutego 1976 r. w sprawie wynagradzania funkcjonariuszy pożarnictwa.

7. Zwolnienie funkcjonariusza ze służby z powodu porzucenia pracy (art. 32, ust. 1, pkt 2 dekretu) następuje w przypadku samowolnego uchylenia się od pełnienia służby. Zwolnienie następuje również w razie niestawienia się funkcjonariusza do pełnienia służby bez zawiadomienia właściwego przełożonego o przyczynie nieobecności.

8. Zwolnienie funkcjonariusza ze służby z powodu jej porzucenia, pociąga za sobą skutki przewidziane w razie porzucenia pracy przez pracownika (art. 64 § 2 kodeksu pracy).

9. Zwolnienie funkcjonariusza ze służby na własną prośbę pociąga za sobą skutki prawne jakie przepisy prawa wiążą z rozwiązaniem umowy o pracę z pracownikiem za wypowiedzeniem, między innymi przerywa ciągłość służby wymaganą do nabycia lub zachowania prawa do dodatku za wysługę lat.

10. Funkcjonariusz, o którym mowa w ust. 9, w nowym miejscu służby nie może otrzymać wynagrodzenia wyższego od pobieranego na ostatnio zajmowanym stanowisku. W uzasadnionym przypadku, a w szczególności w razie rozszerzenia zakresu powierzonych funkcjonariuszowi czynności w porównaniu do stanowiska zajmowanego w poprzednim miejscu służby — może być przyznane wynagrodzenie wyższe lecz nie więcej niż o jedną grupę.

11. Funkcjonariusz, który został przeniesiony na inne równorzędne stanowisko służbowe (art. 28, ust. 1 i 2 dekretu) może być przeszeregowany w ramach wynagrodzenia przewidzianego dla danego stanowiska, jeżeli spełnione są warunki przewidziane w § 7, ust. 1 uchwały Nr 34 Rady Ministrów z dnia 18 lutego 1976 r. w sprawie wynagradzania funkcjonariuszy pożarnictwa.

12. Zasada wyrażona w ust. 11 nie dotyczy:
1) przeniesienia funkcjonariusza w celu powierzenia stanowiska kierowniczego lub hierarchicznie wyższego od dotychczas zajmowanego;
2) rozszerzenia zakresu powierzonych funkcjonariuszowi czynności w porównaniu do stanowiska zajmowanego poprzednio. W tym przypadku przeszeregowanie w ramach wynagrodzenia przewidzianego dla zajmowanego stanowiska może nastąpić nie więcej niż o jedną grupę.

13. Absolwent szkoły pożarniczej skierowany do pełnienia służby w trybie art. 43 dekretu — może być mianowany wyłącznie na stanowisko zgodnie z posiadanym stopniem pożarniczym z tym, że oficera mianuje się na stanowisko o stopniu etatowym — kapitana przewidzianym w załączniku Nr 3 zarządzenia Nr 21/76 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 24 marca 1976 r. oraz ustala się wynagrodzenie w najniższej grupie przewidzianej dla danego stanowiska służbowego.

14. Funkcjonariusz, o którym mowa w ust. 13, może być mianowany na wyższe stanowisko służbowe lub przeszeregowany w ramach wynagrodzenia przewidzianego dla danego stanowiska — nie wcześniej niż po upływie jednego roku służby. Przy mianowaniu należy kierować się zasadami określonymi w zarządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie wymagań w zakresie kwalifikacji funkcjonariuszy pożarnictwa, a przy ustalaniu wynagrodzenia postanowieniami § 7 uchwały Nr 34 Rady Ministrów z dnia 18 lutego 1976 r. w sprawie wynagrodzenia funkcjonariuszy pożarnictwa.

15. Funkcjonariusz — absolwent Wyższej Oficerskiej Szkoły Pożarnictwa lub Szkoły Chorążych Pożarnictwa (kończący naukę w systemie stacjonarnym), w okresach ustalonych w art. 35, ust. 1 dekretu, może być przeniesiony do innej jednostki organizacyjnej ochrony przeciwpożarowej, niż wskazana w trybie art. 43 dekretu — wyłącznie za zgodą Komendanta Głównego Straży Pożarnych.

16. Mianowanie na stanowisko oficera o stopniu etatowym niższym od faktycznie posiadanego stopnia pożarniczego może nastąpić wyłącznie za zgodą Komendanta Głównego Straży Pożarnych.

17. Akt nominacyjny funkcjonariusza na stanowisko służbowe, oprócz podstawy prawnej, powinien zawierać następujące elementy:
1) określenie stanowiska, miejsca i systemu pełnienia służby;
2) składniki i wysokość wynagrodzenia.

18. Z chwilą zwolnienia funkcjonariusza ze służby w ochronie przeciwpożarowej należy niezwłocznie wydać świadectwo pracy, a na żądanie funkcjonariusza,

również opinię o służbie. Dotyczy to także wygaśnięcia stosunku służbowego z mocy prawa. Dokumenty powinny zawierać wszystkie wymogi określone w art. 97 i 98 kodeksu pracy.

19. W przypadku przewidzianym w art. 32 oraz art. 33 dekretu, przełożony uprawniony do mianowania przesyła w ciągu 48 godzin meldunek o rozwiązaniu stosunku służbowego lub wygaśnięciu tego stosunku do właściwej jednostki nadrzędnej w celu dokonania adnotacji w karcie ewidencji personalnej. W odniesieniu do oficerów i chorążych pożarnictwa meldunek przesyła się ponadto do Służby Kadr Komendy Głównej Straży Pożarnych, a w stosunku do podoficerów i szeregowców pożarnictwa do właściwej terenowo komendy wojewódzkiej straży pożarnych.

20. Z treścią niniejszych wytycznych należy zapoznać wszystkich funkcjonariuszy pożarnictwa.

Komendant Główny Straży Pożarnych
Z. Jarosz

7.

WYTYCZNE NR 10 KOMENDANTA GŁÓWNEGO STRAŻY POŻARNYCH

z dnia 31 grudnia 1976 r.

w sprawie zasad i trybu sporządzania planów ewakuacji ludzi z obiektów zagrożonych pożarem

Na podstawie § 6, ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 października 1975 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Komendanta Głównego Straży Pożarnych (Dz. U. Nr 33, poz. 180), ustala się, co następuje:

§ 1. Obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa na wypadek pożaru, a w szczególności warunków ewakuacji dla osób przebywających w obiektach użyteczności publicznej, wynika z art. 8, ust. 3 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. Nr 20, poz. 106).

§ 2. Zapewnienie warunków bezpiecznej ewakuacji polega na spełnieniu wymagań technicznych dla dróg ewakuacyjnych oraz przestrzeganiu ustalonych zasad ewakuacji ludzi z obiektów zagrożonych pożarem.

§ 3. Plan ewakuacji sporządza kierownik obiektu (zakładu) i dokonuje okresowej aktualizacji poszczególnych jego elementów w przypadku przebudowy obiektu albo zmiany w zagospodarowaniu pomieszczeń usytuowanych w tym obiekcie.

§ 4. Osoby wyznaczone do udziału w akcji ewakuacyjnej lub członkowie powołanego zespołu ds. ewakuacji powinny być przeszkolone w zakresie znajomości obowiązków i zasad postępowania w przeprowadzaniu ewakuacji. Z zasadami ewakuacji należy zapoznać również wszystkie osoby stale przebywające w obiekcie.

§ 5. Plany ewakuacji lub wybrane jego elementy powinny być badane w praktyce poprzez tzw. ćwiczenia sprawdzające prawidłowość przyjętych rozwiązań.

§ 6. Plan ewakuacji składa się z dwóch części:

1) planu zagospodarowania terenu i rzutów (szkiców) poszczególnych kondygnacji obiektu (budynku) wraz ze wskazaniami dla osób przebywających w pomieszczeniu, budynku, obiekcie zagrożonym pożarem,
2) zasad organizacji akcji ewakuacyjnej oraz zadań i obowiązków dla osób wyznaczonych do udziału w tej akcji lub dla członków zespołu ds. ewakuacji.

§ 7. 1. Plany zagospodarowania terenu oraz rzuty (szkice) poszczególnych kondygnacji obiektu (budynku) powinny być wykonane na formacie A 4 lub A 3.

2. Na planach, rzutach, szkicach, o których mowa w ust. 1, należy oznaczyć:

1) rodzaj materiałów budowlanych, z których wykonany jest obiekt (budynek) oraz wszystkie elementy dróg ewakuacyjnych, na zasadach określonych w zarządzeniu Nr 3/73 Komendanta Głównego Straży Pożarnych z dnia 28 lipca 1973 r. w sprawie zbioru znaków umówionych, oznaczeń i sygnałów obowiązujących w ochronie przeciwpożarowej,
2) ilość osób przebywających w pomieszczeniu lub na kondygnacji obiektu (budynku),
3) kierunki ewakuacji z poszczególnych pomieszczeń, przy czym strzałki powinny być wykonane w kolorze zielonym,
4) urządzenia do ogłaszania alarmu o niebezpieczeństwie np.: sygnalizatory, przyciski alarmowe, telefony, głośniki, buczki itp.,
5) rozmieszczenie sprzętu ewakuacyjnego,
6) pomieszczenia lub rejony przewidziane dla ewakuowanych.

3. W dolnej części rzutu (szkicu), o którym mowa w ust. 1, należy umieścić krótkie wskazania dla osób przebywających w pomieszczeniu, budynku lub w obiekcie zagrożonym pożarem.

4. Na planie zagospodarowania terenu należy oznaczyć wejścia do obiektu (budynku), drogi dojazdowe zewnętrzne, drabiny lub schody ewakuacyjne.

§ 8. Przy ustalaniu zasad organizacji akcji ewakuacyjnej oraz zadań i obowiązków dla poszczególnych osób wyznaczonych do udziału w akcji ewakuacyjnej należy uwzględniać wymagania techniczne oraz specyfikę i funkcję użytkową obiektu (budynku) zagrożonego pożarem, a w szczególności:

1) środki i sposób ogłaszania alarmu o niebezpieczeństwie,
2) sposób alarmowania jednostek straży pożarnych,
3) warunki ewakuacji poprzez wykorzystanie wszystkich dostępnych dróg komunikacji ogólnej (korytarze, klatki schodowe, drabiny ewakuacyjne, sąsiednie pomieszczenia III, IV i V kategorii niebezpieczeństwa pożarowego, ślizgi, tarasy, okna na parterze itp.),
4) sposoby prowadzenia ewakuacji np.: samoratowanie, wynoszenie chorych,
5) kierunki ewakuacji z poszczególnych pomieszczeń, kondygnacji obiektu (budynku) oraz kolejność ewa-

kuacji ludzi w zależności od miejsca pożaru i stanu zdrowia ewakuowanych,

6) ilość osób przewidzianych do udziału w akcji ewakuacyjnej, w tym również osoby odpowiedzialne za prowadzenie ewakuacji do czasu udzielenia pomocy przez przybyłe jednostki straży pożarnych,

7) rodzaje i ilość sprzętu niezbędnego do przeprowadzenia sprawnej ewakuacji, jak np.: nosze, wózki transportowe, drabiny oraz miejsce przechowywania tego sprzętu,

8) pomieszczenia lub rejony przewidziane dla ewakuacji,

9) przewidywany czas ewakuacji ludzi z pomieszczenia, obiektu (budynku) zagrożonego pożarem.

§ 9. Jeżeli obiekt (budynek) lub usytuowane w nim pomieszczenia mają wymaganą przepisami odporność ogniową i prawidłowo rozwiązane drogi ewakuacyjne, a ilość ludzi przebywających w obiekcie (budynku) lub pomieszczeniu nie przekracza 100, należy wykonać tylko pierwszą część planu ewakuacji, określonego w § 6, pkt. 1 z wyjątkiem przypadków, o których mowa w § 10.

§ 10. Dla pomieszczeń, budynków, obiektów, w których przebywają dzieci, starcy, ludzie niedołężni, chorzy, osoby kalekie lub psychicznie upośledzone oraz w których przebywa ponad 100 osób, należy opracować kompletne plany ewakuacji, o których mowa w § 6

§ 11. W uzasadnionych przypadkach uwarunkowanych ilością osób, stanem fizycznym i psychicznym osób przebywających w pomieszczeniu, obiekcie (budynku), wielkością powierzchni użytkowej, kategorią niebezpieczeństwa i klasą odporności ogniowej obiektu (budynku) — mogą być powołane stałe zespoły ds. ewakuacji.

§ 12. Plany ewakuacji sporządza się dla następujących grup obiektów:

1) szpitali, żłobków i przedszkoli,

2) domów opieki społecznej, sanatoriów, prewentoriów, zakładów rehabilitacyjnych i specjalnych oraz domów starców, emerytów i rencistów,

3) hoteli, moteli, domów noclegowych, schronisk i hoteli robotniczych, jeżeli obiekt (budynek) ma ponad dwie kondygnacje,

4) teatrów,

5) kin i domów kultury,

6) ośrodków wypoczynkowych, domów wczasowych i pensjonatów mających więcej niż dwie kondygnacje,

7) cyrków,

8) kawiarń, barów i restauracji, jeśli pomieszczenia znajdują się na drugiej i wyższych kondygnacjach,

9) domów towarowych, supersamów i hal targowych o powierzchni sprzedaży większej niż 500 m^2,

10) zamkniętych hal widowiskowo-sportowych,

11) portów lotniczych i morskich oraz dworców PKP i PKS, jeśli powierzchnia głównej hali wynosi więcej niż 500 m^2,

12) sal i pawilonów wystawowych, jeśli powierzchnia użytkowa kondygnacji w obiekcie (budynku) wynosi ponad 500 m^2,

13) domów studenckich, szkół, internatów i burs,

14) obiektów zabytkowych, bibliotek, banków, archiwów i muzeów,

15) budynków administracyjnych, w których przebywa ponad 300 osób,

16) administracyjnych budynków wysokich (wyższych jak 30 m),

17) pomieszczeń produkcyjnych i socjalno-administracyjnych usytuowanych wyżej niż na drugiej kondygnacji w zakładach przemysłowych i usługowych.

§ 13. 1. Plany ewakuacji należy przechowywać w miejscach łatwo dostępnych, na stanowiskach osób pełniących stały dyżur lub bezpośrednio u osób wyznaczonych do kierowania ewakuacją.

2. Rzuty (szkice) kondygnacji w obiektach (budynkach) powinny być rozmieszczone w poczekalniach, hallach, na korytarzach albo w innych uczęszczanych i widocznych miejscach.

§ 14. Podstawę do sporządzania planu ewakuacji powinna stanowić analiza technicznych warunków ewakuacji, która obejmuje także zadania w zakresie dostosowania dróg ewakuacyjnych do wymagań ochrony przeciwpożarowej. Analizę tę należy opracować wg zasad podanych w załączniku nr 1 do niniejszych wytycznych.

§ 15. Przykładowy schemat planu ewakuacji ludzi z teatru, stanowi załącznik Nr 2 niniejszych wytycznych.

§ 16. Obowiązek sporządzania planów ewakuacji dostosowanych do warunków, specyfiki oraz funkcji użytkowej obiektu, wprowadzają:

1) główni inspektorzy ochrony przeciwpożarowej właściwego resortu dla obiektów bezpośrednio podporządkowych lub nadzorowanych przez ten resort,

2) komendanci wojewódzcy straży pożarnych dla obiektów bezpośrednio podległych lub podporządkowanych, terenowym organom administracji państwowej.

§ 17. Plany ewakuacji powinny być zaopiniowane przez właściwą komendę terenowej zawodowej straży pożarnej lub komendę rejonową straży pożarnych w przypadku, gdy dotyczą następujących grup obiektów:

1) szpitali,

2) domów opieki społecznej, sanatoriów, prewentoriów, zakładów rehabilitacyjnych i specjalnych, domów starców, emerytów i rencistów oraz domów dziecka,

3) hoteli, moteli, domów noclegowych, schronisk i hoteli robotniczych,

4) ośrodków wypoczynkowych, domów wczasowych i pensjonatów,

5) domów studenckich, burs i internatów.

§ 18. Jeżeli obiekt (budynek) posiada opracowany plan obrony przeciwpożarowej, rozwiązania i koncepcje przyjęte dla potrzeb ewakuacji, powinny być zgodne z zasadami ustalonymi w tym planie.

§ 19. Wytyczne wchodzą w życie z dniem podpisania.

Komendant Główny Straży Pożarnych
Z. Jarosz

Załącznik nr 1 do wytycznych Komendanta Głównego Straży Pożarnych z dnia 31 grudnia 1976 r.

Analiza warunków ewakuacji

1. 1. Nazwa obiektu . . . adres . . . .

1. 2. Lokalizacja obiektu (budynku) lub usytuowanie pomieszczenia (wolno stojący, wbudowany, pomieszczenie położone na n-tej kondygnacji).

1. 3. Ilość osób przebywających w pomieszczeniu, obiekcie (budynku)
ogółem . . . .
stale . . . .
okresowo . . . .
na zmianie . . . .
na kondygnacji . . . .

1. 4. Kategoria niebezpieczeństwa pożarowego budynku.

1. 5. Odporność ogniowa elementów konstrukcyjnych klatek schodowych.

1. 6. Usytuowanie i sposób wydzielania klatek schodowych:
w poziomie piwnic
na kondygnacjach

1.7. Usytuowanie i sposób wydzielenia poziomych dróg ewakuacyjnych.

1. 8. Rodzaje materiałów zastosowanych na wykładziny ścienne, boazerie, wykładziny podłogowe i sufitowe, pomosty techniczne, dekoracje, kurtyny, chodniki i ustroje dźwiękochłonne na drogach komunikacji ogólnej, przeznaczonych do ewakuacji (korytarze, klatki schodowe, halle).
Wystroje wnętrz należy rozpatrywać w świetle tymczasowych wytycznych przestrzegania zabezpieczenia przeciwpożarowego przy stosowaniu w budynkach izolacji i elementów dekoracyjnych (zarządzenie Nr 24 MGTiOŚ z dnia 8.V.1974 r. — Dz. Bud. Nr 4, poz. 7).

1. 9. Urządzenia oddymiające klatki schodowe i sposób ich uruchamiania.

1. 10. Ilość wyjść na zewnątrz z pomieszczenia, budynku.

1. 11. Drabiny ewakuacyjne i ich rozmieszczenie.

1. 12. Okna na parterze przewidziane jako ewakuacyjne lub okna na kondygnacjach prowadzących na drabiny ewakuacyjne i sposób ich oznakowania.

1. 13. Stałe światła bezpieczeństwa oznaczające przeszkody i kierunki ewakuacji. Wymagania ustalać na podstawie norm branżowych lub resortowych.

1. 14. Zapasowe światła ewakuacyjne zasilane z niezależnego źródła prądu. Wymagania ustalać na podstawie norm branżowych lub resortowych.

1. 15. Sposób oznakowania dróg ewakuacyjnych pożarniczymi tablicami informacyjnymi wg norm PN-65/M-51520 i PN-64/N-01255.

1. 16. Środki lub urządzenia do zgłaszania lub ogłaszania niebezpieczeństwa np.: centrale-telefony, radiowęzeł, głośniki, sygnalizacja świetlna, sygnalizatory itp.

1. 17. Instalacja sygnalizacji pożarowej (określić rodzaj).

1. 18. Sprzęt i środki na potrzeby ewakuacji.

1. 19. Pomieszczenia lub rejony dla osób ewakuowanych.

1. 20. Dojazdy i dostęp do budynku (podać przeszkody np.: sieć trakcyjna, balkony, bramy, zwarta zabudowa).

1. 21. Ogólna ocena warunków ewakuacji, w tym stan dróg ewakuacyjnych.

1. 22. Zadania i wnioski w zakresie dostosowania obiektu do wymagań ewakuacyjnych.

1. 23. Zadania i wnioski powinny być ujęte w planie poprawy warunków ewakuacji uwzględniającym w szczególności:
— dostosowanie dróg komunikacji ogólnej na potrzeby ewakuacji,
— wyposażenie obiektu w urządzenia sygnalizacyjne optyczne, akustyczne na potrzeby alarmowania,
— wyposażenie obiektu w światła bezpieczeństwa i awaryjne oświetlenie,
— wykonanie klap oddymiających i innych elementów związanych z ewakuacją.

Wyjaśnienia podstawowych określeń związanych z ewakuacją

2. 1. Wyjścia ewakuacyjne to drzwi, wrota, wyłazy i okna, które prowadzą bezpośrednio na zewnątrz pomieszczenia, budynku, na drogę ewakuacyjną, do sąsiednich pomieszczeń, o ile pomieszczenia te nie są laboratoriami, magazynami, i pomieszczeniami produkcyjnymi, IV i V kategorii niebezpieczeństwa pożarowego mającymi wyjścia na zewnątrz lub na drogi ewakuacyjne, albo na specjalne korytarze, pomosty i tunele ewakuacyjne.

2. 2. Drogi ewakuacyjne to korytarze, galerie, schody, pochylnie, drabiny ewakuacyjne, halle oraz specjalne korytarze, pomosty i tunele ewakuacyjne, które stanowią połączenie z terenem lub przestrzenią otwartą.

2. 3. Poziome drogi ewakuacyjne stanowią korytarze, galerie i pomosty.

2. 4. Pionowe drogi ewakuacyjne to schody, pochylnie i drabiny ewakuacyjne.

2. 5. Specjalne drogi ewakuacyjne to specjalne korytarze, pomosty i tunele.

2. 6. Przejście ewakuacyjne to droga, którą musi przebywać człowiek od najdalej położonego miejsca pobytu, stanowiska pracy do wyjścia ewakuacyjnego z pomieszczenia.

2. 7. Dojście ewakuacyjne to droga, którą przebywa człowiek od wyjścia ewakuacyjnego z pomieszczenia wzdłuż osi drogi ewakuacyjnej do:
— pierwszych drzwi przedsionka przeciwpożarowego,
— szczelnych i samoczynnie przymykanych drzwi prowadzących na klatkę schodową,
— wyjście na zewnątrz, jeśli klatka schodowa nie jest wydzielona pożarowo,
— spocznika schodów lub pochylni ewakuacyjnej w pomieszczeniach III, IV i V kategorii niebezpieczeństwa pożarowego, w budynkach niskich, nie przekraczających 15 m wysokości.

2. 8. Wymagania dla dróg ewakuacyjnych, a w szczególności: maksymalną długość dojść i przejść ewakuacyjnych; warunki techniczne jakim powinny odpowiadać korytarze, pomosty, galerie, schody, pochylnie, halle i drabiny określają przepisy budowlane.

Pieczęć jednostki

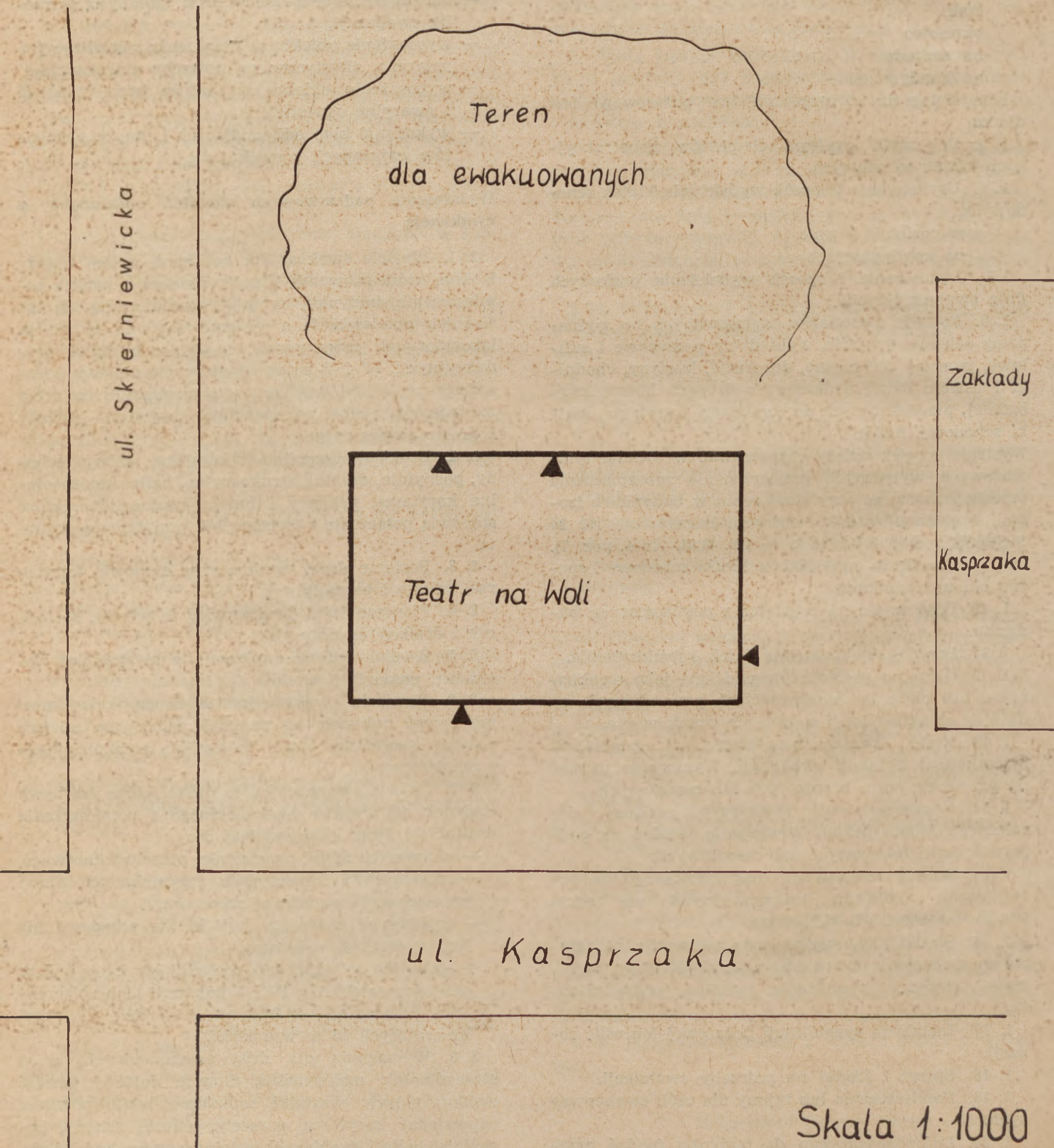
Załącznik nr 2 do wytycznych Komendanta Głównego Straży Pożarnych z dnia 31 grudnia 1976 r.

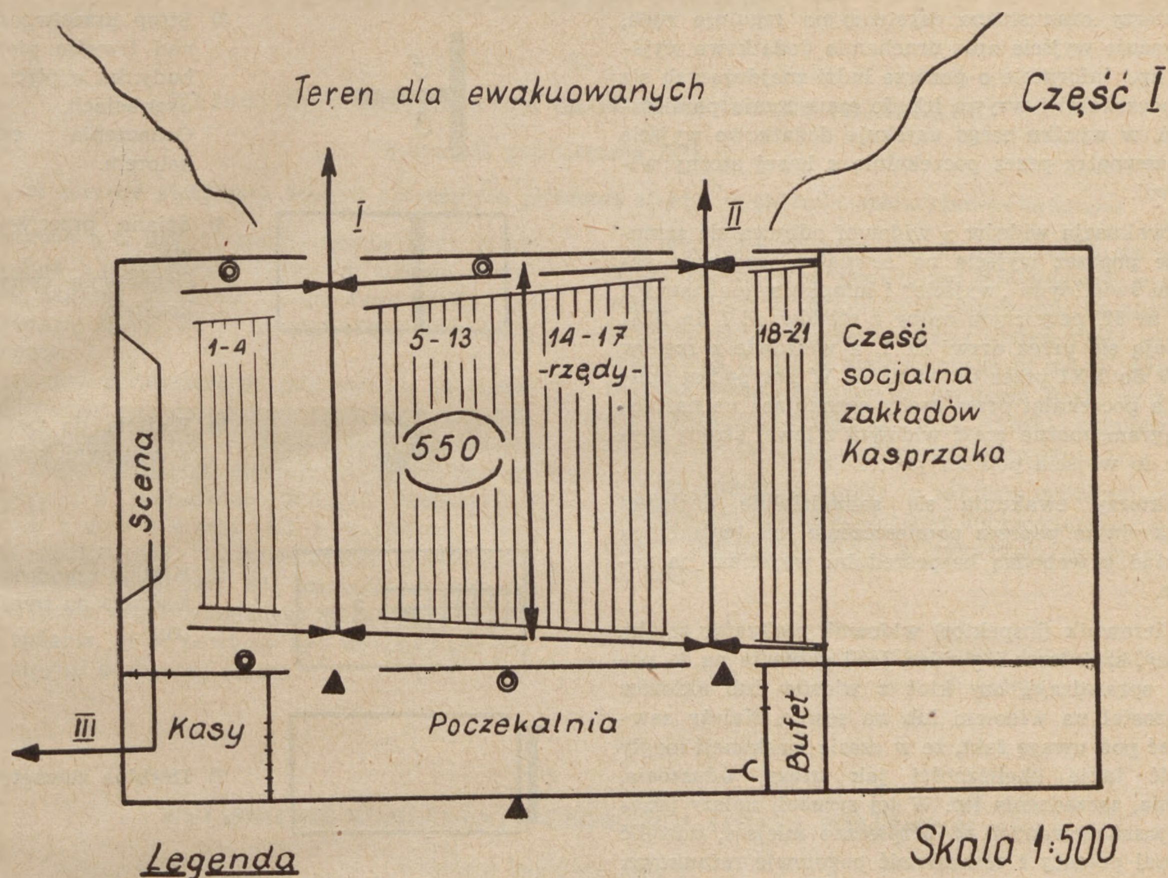
przykładowy schemat planu ewakuacji ludzi
karta tytułowa

PLAN EWAKUACJI LUDZI

dla TEATRU na WOLI w Warszawie, ul. Kasprzaka

1. Opracowany dnia . . . . . . przez . .
   i zatwierdzony dnia . . . .
2. Aktualizowany dnia . . . .
3. Sprawdzany praktycznie dnia . . . .

Wskazania na wypadek pożaru dla widzów

1. W przypadku zauważenia pożaru, zadymienia lub innego niebezpieczeństwa wykonaj następujące czynności:
— poinformuj spokojnie służbę teatralną o niebezpieczeństwie, nie stwarzaj paniki,
— opuść widownię, kierując się do najbliższego wyjścia na zewnątrz oznaczonego światłem „wyjście".

2. W przypadku usłyszenia alarmu o niebezpieczeństwie, ogłoszonego głosem, dzwonkiem lub sygnałem świetlnym, opuść szybko widownię poprzez wyjście nr I lub II oznaczone światłem „wyjście", albo podporządkuj się poleceniom służby teatralnej

CZĘŚĆ II

Zasady organizacji akcji ewakuacyjnej oraz zadania i obowiązki osób wyznaczonych do udziału w tej akcji

1. W przypadku zauważenia pożaru lub otrzymania wiadomości o pożarze pracownicy wyznaczeni do udziału w akcji ewakuacyjnej wykonują następujące czynności:

1) ustalają dokładne miejsce pożaru, drogi jego rozprzestrzenienia i zagrożenie dla sąsiednich pomieszczeń,
2) alarmują jednostkę straży pożarnych tel. 998 lub 44 00 71, albo przekazują sygnał do portierni poprzez wciśnięcie przycisku alarmowego, a portier alarmuje straż pożarną,
3) przystępują do ewakuacji widzów zgodnie z zasadami organizacji akcji ewakuacyjnej, a następnie prowadzą akcję gaśniczą przy użyciu sprzętu pożarniczego,
4) kierownik (inspektor) widowni informuje widzów o pożarze, wzywa do zachowania spokoju i opuszczenia miejsc. Kieruje ludzi z rzędów od nr I do XIII do wyjścia nr I, a z rzędów od nr XIV do XXI do wyjścia oznaczonego nr II,
5) realizator przedstawienia nie przerywa sztuki, chyba że pożar powstał na lub w pobliżu sceny, wtedy zarządza się szybką ewakuację aktorów, członków orkiestry i personelu pomocniczego, a kierownik sceny wydaje polecenie unieruchomienia sceny i opuszczenia żelaznej kurtyny lub uruchomienia zasłony wodnej w zależności od sytuacji.

6) bileterzy oraz służba asystencyjna reguluje ruch, wskazuje wyjścia oraz uruchamia dodatkowe wyjścia np.: informuje o pożarze ludzi znajdujących się w poczekalni i wzywa ich do opuszczenia pomieszczeń, w wyniku czego uzyskuje dodatkowe wyjście na zewnątrz przez poczekalnię z lewej strony widowni.

2. Ewakuacja widzów z widowni odbywa się samodzielnie poprzez wyjścia na zewnątrz oznaczone sygnałami świetlnymi „wyjście" i lampką sygnalizacyjną nr I i nr II, przy czym osoby z rzędów od I do XIII ewakuują się przez drzwi nr I, a widzowie z rzędów od XIV do XXI przez drzwi nr II. W przypadku opuszczenia poczekalni przez osoby oczekujące na następny program, można część widowni z lewej strony kierować do wyjścia poprzez poczekalnię.

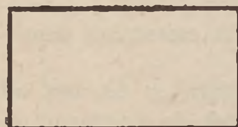
3. Aktorzy ewakuują się samodzielnie dojściem ewakuacyjnym poprzez pomieszczenie kas teatralnych i stamtąd przechodzą bezpośrednim wyjściem na zewnątrz.

4. Kierownik (inspektor) widowni, realizator sztuki, bileterzy, szatniarze i portier, jeśli sytuacja na to pozwala, sprawdzają, czy ktoś z widzów lub aktorów nie pozostał na widowni lub na scenie. Należy zawsze brać pod uwagę fakt, że w czasie ewakuacji mogły nastąpić takie okoliczności jak urazy, uduszenia, omdlenia, zaczadzenia itp. W tej sytuacji należy przenieść poszkodowanych w bezpieczne miejsce, udzielić pierwszej pomocy i zawiadomić pogotowie ratunkowe.

5. Kierownik (inspektor) widowni kieruje ewakuacją ludzi do czasu przybycia jednostki straży pożarnej.

Wybrane znaki umówione, oznaczenia i sygnały obowiązujące w ochronie przeciwpożarowej (zarządzenie nr 3/73 Komendanta Głównego Straży Pożarnych z dnia 28 lipca 1973 r.)

Oznaczenia graficzne **Opis**

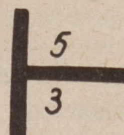

1) Budynki, pomieszczenia. Obrysy wykonuje się czarnym kolorem, a rodzaj materiałów oznacza się kolorami:
— niepalne niebieski,
— trudno zapalne czerwony,
— palne żółty,

2) Stropodachy i pokrycia dachowe oznacza się kolorami podobnie jak budynki, przy czym jeśli występują strychy czy poddasza użytkowe — trójkąt zamyka się czarnym kolorem,

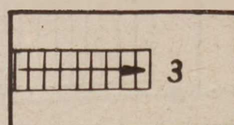
3) Strop przeciwpożarowy nad trzecim piętrem w budynku o pięciu kondygnacjach. Oznaczenia czarnym kolorem.

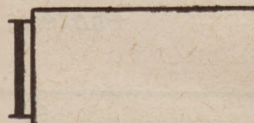
4) Ściana przeciwpożarowa. Oznaczenia czerwonym kolorem.

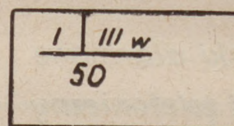
5) Wejścia do budynków w czarnym kolorze.

6) Klatka schodowa prowadząca na trzecie piętro.

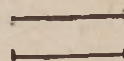
7) Drabina zewnętrzna.

8) Kategoria niebezpieczeństwa pożarowego I, zagrożenia wybuchem III i obciążenie ogniowe 50 kg/m^2,

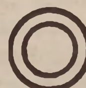
9) Liczba osób w budynku, pomieszczeniu,

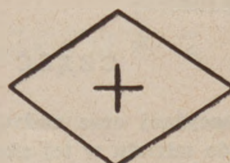
10) Droga.

11) Stała lub półstała instalacja gaśnicza.

12) Przycisk alarmowy.

13) Punkt ewakuacji (krzyżyk oznacza się kolorem czerwonym).

14) Ogrodzenie.

8.

WYJAŚNIENIE KOMENDANTA GŁÓWNEGO STRAŻY POŻARNYCH

z dnia 30 października 1976 r.

w sprawie niektórych kwestii dotyczących pełnienia służby w zakresie operacyjno-technicznym

Na podstawie § 6, ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 października 1975 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Komendanta Głównego Straży Pożarnych (Dz. U. Nr 33, poz. 180) wyjaśnia się, co następuje:

1. Przełożeni uprawnieni do mianowania na stanowiska służbowe powołując funkcjonariuszy pożarnictwa do pełnienia służby w zakresie operacyjno-technicznym, mają obowiązek określić, stosownie do postanowienia § 3 zarządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 marca 1975 r. w sprawie zasad pełnienia służby przez funkcjonariuszy pożarnictwa (Monitor Polski Nr 9, poz. 48), szczegółowe zadania, o których mowa w § 2 cytowanego zarządzenia, w tym również zadania, które powinny być wykonywane poza normalnymi godzinami służby.

2. Przełożeni uprawnieni do mianowania na stanowiska służbowe są obowiązani kontrolować wykonywanie zadań o charakterze operacyjno-technicznym zarówno przez funkcjonariuszy pożarnictwa wyznaczanych (§ 3, ust. 2 wymienionego w ust. 1 zarządzenia) jak i obowiązanych do pełnienia służby w zakresie operacyjno-technicznym z tytułu zajmowanego stanowiska (§ 3, ust. 1 tego zarządzenia).

3. Do pełnienia służby w zakresie operacyjno-technicznym nie należy powoływać funkcjonariuszy pożarnictwa pełniących służbę w niepełnym wymiarze czasu pracy.

Komendant Główny Straży Pożarnych
Z. Jarosz

9.

WYJAŚNIENIE KOMENDANTA GŁÓWNEGO STRAŻY POŻARNYCH

z dnia 9 listopada 1976 r.

w sprawie nagród jubileuszowych

Na podstawie § 6, ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 października 1975 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Komendanta Głównego Straży Pożarnych (Dz. U. Nr 33, poz. 180) wyjaśnia się, że zgodnie z postanowieniami uchwały nr 222/71 Rady Ministrów z dnia 22 października 1971 r. w sprawie ustalenia stanowisk, uposażenia oraz czasu służby członków Korpusu Technicznego Pożarnictwa oraz przepisami wydanymi przez właściwych ministrów na podstawie § 10 tej uchwały — nagroda jubileuszowa przysługiwała członkom KTP tylko za służbę w jednostkach ochrony przeciwpożarowej.

Uchwała nr 34/76 Rady Ministrów z dnia 18 lutego 1976 r. w sprawie wynagrodzenia funkcjonariuszy pożarnictwa oraz zarządzenie nr 23/76 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 24 marca 1976 r. w sprawie szczegółowych zasad wypłaty nagród jubileuszowych i dodatków za wysługę lat funkcjonariuszom — zawierają odmienne zasady w zakresie nabycia uprawnień do nagrody jubileuszowej, gdyż do okresów uzasadniających prawo do nagrody jubileuszowej zalicza się również okresy pracy w innych jednostkach, jak np.: w naczelnych, centralnych i terenowych organach administracji państwowej oraz organizacjach politycznych i społecznych.

W związku z powyższym, Departament Płac Sfery Nieprodukcyjnej Ministerstwa Pracy, Płac i Spraw Socjalnych w piśmie nr Płac — II-2—2462/76 z dnia 26 lipca 1976 r. zajął stanowisko, że nie ma przeszkód, ażeby funkcjonariuszowi pożarnictwa, który w roku ubiegłym względnie w bieżącym roku otrzymał nagrodę jubileuszową za 20 lat służby na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem wejścia w życie uchwały nr 34/76 Rady Ministrów — została wypłacona również w tym roku kalendarzowym nagroda z tytułu 25 lat pracy, jeżeli nabył on do niej uprawnienie w myśl przepisów tej uchwały.

Komendant Główny Straży Pożarnych
Z. Jarosz

10.

WYJAŚNIENIE KOMENDANTA GŁÓWNEGO STRAŻY POŻARNYCH

z dnia 31 stycznia 1977 r.

w sprawie niektórych kwestii dotyczących umundurowania dla funkcjonariuszy pożarnictwa

Na podstawie § 6, ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 października 1975 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Komendanta Głównego Straży Pożarnych (Dz. U. Nr 33, poz. 180) wyjaśnia się, co następuje:

1. Komitet Pracy i Płac pismem So-180-18/64 z dnia 20 sierpnia 1964 r. zajął stanowisko, że umundurowanie otrzymywane przez członków Korpusu Technicznego Pożarnictwa jest świadczeniem majątkowym stanowiącym element wynagrodzenia pracownika. Zasada

powyższa jest nadal aktualna i ma zastosowanie do funkcjonariuszy pożarnictwa.

2. Funkcjonariuszom pożarnictwa pełniącym służbę wyłącznie w niepełnym wymiarze czasu pracy przysługuje umundurowanie według rodzaju i zasad obowiązujących w stosunku do funkcjonariuszy pożarnictwa pełniących służbę w pełnym wymiarze czasu pracy. Czasokres używalności umundurowania powinien być wówczas przedłużony proporcjonalnie do wymiaru czasu pracy (np. na 1/2 etatu — podwójnie, na 1/4 etatu poczwórnie).

3. Jeżeli funkcjonariusz pożarnictwa pełni służbę w pełnym wymiarze czasu pracy w jednym zakładzie pracy, w którym otrzymuje umundurowanie, a ponadto pełni służbę w drugim zakładzie pracy w niepełnym wymiarze czasu pracy, to przysługuje mu w drugim zakładzie pracy równoważnik pieniężny według zasad określonych zarządzeniem nr 59/76 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 sierpnia 1976 r. w sprawie wysokości i zasad wypłacania funkcjonariuszom pożarnictwa równoważnika pieniężnego w zamian za umundurowanie.

4. Umundurowanie lub równoważnik pieniężny w zamian za umundurowanie przysługuje funkcjonariuszom pożarnictwa pełniącym służbę na stanowiskach przewidzianych w tabeli stanowisk zaszeregowania funkcjonariuszy pożarnictwa do poszczególnych grup wynagrodzenia oraz etatów stopni pożarniczych, stanowiącej załącznik nr 3 do zarządzenia nr 21/76 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 24 marca 1976 r. w sprawie stawek wynagrodzenia zasadniczego oraz zasad zaszeregowania funkcjonariuszy pożarnictwa i wynagradzanych według zasad określonych w uchwale nr 34/76 Rady Ministrów z dnia 18 lutego 1976 r. w sprawie wynagrodzenia funkcjonariuszy pożarnictwa.

Komendant Główny Straży Pożarnych
Z. Jarosz

WARUNKI PRENUMERATY

Cena prenumeraty krajowej rocznie zł 24.

Termin składania zamówień i wpłat:

a) do 25 listopada na styczeń, I kwartał, I półrocze i cały następny rok,

b) do 10 każdego miesiąca (z wyjątkiem grudnia) poprzedzającego okres prenumeraty.

Jednostki gospodarki uspołecznionej, instytucje i organizacje społeczno-polityczne oraz wszelkiego rodzaju inne zakłady pracy składają zamówienia w miejscowych Oddziałach RSW „Prasa — Książka — Ruch".

Zakłady pracy w miejscowościach, w których nie ma Oddziałów RSW oraz prenumeratorzy indywidualni, zamawiają prenumeratę w urzędach pocztowych lub u doręczycieli.

Indeks 35613

W.Z.Graf. Zam. 1585.